БИБЛИОТЕКА

БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 212 (7659)
9 СЕНТЯБРЬ ШАНБА 1950 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Большевикча уюшқоқлик блан ишлаб, пахта териш ва тайёрлаш сур'атини ҳамда сифатини кундан-кунга оширайлик! (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **А. Барсуков.** — Партия Уставига қаттиқ риоя қилайлик (2-нчи бет).

С. Каримов. — Колхоз раҳбарларининг илмли бўлишига ёрдам берайлик (2-нчи бет).

С. Крючков. — Беда уруғчилиги — колхоз хўжалигининг кўп даромадли тормоғидир (3-нчи бет).

А. Бочаров. — Булғория озод қилинган куннинг олтийиллиги (3-нчи бет).

Ўткир Рашид. — Тинчлик ва демократиянинг қудратли қуроли (3-нчи бет).

Хавфсизлик Советининг 7 сентябрьдаги мажлислари (4-нчи бет).

Қурияда америка интервентларининг талафотлари тўғрисида Қурия халқ демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг ахбороти (4-нчи бет).

Большевикча уюшқоқлик блан ишлаб, пахта териш ва тайёрлаш сур'атини ҳамда сифатини кундан-кунга оширайлик!

Пахтани сортларга ажратиб, сифатли қилиб терайлик!

Республикамизнинг колхоз ва совхозларида пахта териш ва тайёрлаш кундан-кунга қизғин тус олмоқда. Йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб етиштирилган мўл ҳосилнинг дастлабки неча ўнминг тонналари тайёрлаш пунктларига топширилди. Пахтакорларимиз бутун мамлакат олдида, улуғ доҳимиз ўртоқ Сталин олдида ўз устларига олган социалистик мажбуриятларини Октябрь байрамининг 33 йиллиги шарафига бажариш учун курашмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш ҳақида»ги Қарори асосида пахта йиғим-теримига пухта тайёрланиб киришган алоҳида районлар ва колхозлар йиғим-теримнинг дастлабки кунлариданоқ катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Бухоро областининг Қоракўл районидаги колхозлар кунига йиллик планнинг 2 процентидан ортдириб юқори сифатли пахта топширмоқдалар. Андижон областининг Ленин районида 600 гектар пахта майдонига эга бўлган Сталин номли колхоз пахта теришнинг дастлабки беш кунида йиллик планнинг 15 проценти миқдорида пахта топширди. Самарқанд областининг Пахтакор районидаги «Қизил чорва» колхозининг ўртоқ Қурбон Жумаев бошлиқ звеноси пахта тайёрлаш йиллик планини 105,5 процент бажарди.

Пахта тайёрлашда илғор район ва колхозлар эришаётган бу муваффақиятлар республикамизнинг ҳамма областва районларида пахта теримини оммавий равишда кучайтириб юбориш учун етарли имконият борлигини кўрсатади. Бироқ, умуман республикада пахта тайёрлашнинг бориши етилиб очилган пахтанинг миқдорига қараганда қониқарсиз бормоқда. Айниқса Тошкент, Самарқанд ва Наманган областьлари пахта йиғимтеримининг дастлабки кунлариданоқ ҳамма областьлардан орқада қолмоқдалар. Республикамизнинг пахтакор совхозларида пахта йиғим-терими ҳали оммавий равишда бошлаб юборилгани йўқ.

Пахта йиғим-териминининг суст бораётганига асосий сабаб шуки, айрим маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари ҳамда колхоз раислари бу йил пахтанинг эрта етилганлигини ҳисобга олмаётирлар. Фарғона областининг Охунбобоев районида пахталар яхши очилиб кетганига қарамай, район раҳбарлари (район партия комитетининг секретари Ҳошимов, район ижроия комитетининг раиси Охунбоев ўртоқлар) пахта теришга 10 сентябрьдан киришишни мўлжаллаганлар. Андижон район партия комитети ва район ижроия комитети 2 сентябрьдагина йиғим-теримга тайёрлик ҳақида кенгаш ўтказганлар. Пахта деярлик ҳамма ерда очилиб кетганига қарамай, уни йиғиштириб олишга бу қадар бепарволик блан қаралаётганидан Андижон районида теримга ажратилган колхозчилардан фақат 20 проценти пахта термоқда. Асосан хотин-қизларгина пахта териб, эркакларнинг кўпи пахта теримига жалб қилинмаган.

Пахта теримининг дастлабки кунларида жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлаш ҳақида»ги Қарорида бу йил давлатга пахтанинг камида 80 процентини отбор, биринчи ва иккинчи сортлар блан, шу жумладан сентябрь ойида фақат отбор ва биринчи сорт блан топшириш зарурлиги уқдириб ўтилган. Пахта теримига энди киришилган ҳозирги кунларда ҳарбир колхоз ва совхоз давлатга фақат отбор ва биринчи сорт пахта топшириш учун ҳамма имкониятга эга. Аммо, жойлардан олинаётган ма'лумотлар кўп колхозларда пахтани стандарт сортларга ажратмай аралаштирилаётганини, ба'зи жойларда ҳатто хом пахталарнинг терилишига йўл қўйилаётганини кўрсатади. Наманган областининг Косонсой ва Наманган районларида, Тошкент областининг Оржоникидзе районида, Андижон областининг Ойим районида ва Бухоро областининг кўпгина районларида отбор сорт пахталарни ҳали пишиб етилмаган хом пахталар блан аралаштириб термоқдалар. Масалан, Косонсой районидаги Берия номли колхозда, Наманган районидаги Карл Маркс номли, Киров номли колхозларда касалланган ва хом пахталарни отбор сорт пахталарга аралаштириб юборилган.

Бундай кечирилмаслик аҳволнинг юз беришига асосий сабаб шуки, бу районлардаги маҳаллий партия ва совет ташкилотлари, пахтачилик бўлимлари пахта йиғим-теримига киришиш олдидан ҳарбир колхознинг бу муҳим сиёсий хўжалик кампанияга қандай тайёрлик блан киришганлигини пухта текширмаганлар. Косонсой районидаги кўпчилик колхозларда теримчилар уч хоналик этак блан та'минланмаган. Район пахтачилиги бўлимининг ходимлари, агрономлар пахтани сортларига қараб ажратиш иши устидан назорат қилиб турмайдилар.

Бу фактлар маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг, айниқса Ўзбекистон Пахтачилик министрлиги ва унинг жойлардаги органларининг пахта териш устидан етарли контрольлик қилмаётганларини кўрсатади. Хом пахтани териш ва пахтанинг сортларини бузиш колхозчилар манфаатига ҳам давлат манфаатига ҳам катта зиён эканини колхозчилар оммасига пухта тушунтириш керак. Андижон область пахтачилик бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Молчанов) эса пахтани сортларга қараб териш ва нобуд қилмаслик ҳақида буйруқ чиқариш блан кифояланган. Бошқарманинг ва унинг районлардаги бўлимларининг агрономлари колхоз далаларида камдан-кам бўладилар.

Мамлакатимиз Ўзбекистон пахтакорларидан бу йил ҳар қачонгидан кўра кўп ва юқори сифатли пахта талаб қилади. Пахта йиғим-теримини кучайтириш, унинг сур'атини ошириш блан, топширилаётган пахтанинг сифати устидан пухта контрольлик қилиш маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва пахтачилик бошқармаларининг энг муҳим вазифасидир. Ишни шундай ташкил қилиш керакки, ҳамма колхоз кунига давлатга графикда белгиланган миқдорда ва ундан ҳам ошириб отбор ва биринчи сорт пахта топширсин.

Бунинг учун колхозларда меҳнатни тўғри ташкил қилиш, ҳарбир теримчини пахтанинг саноат сортлари блан яхши таништириш, уларни уч хонали этаклар блан та'минлаш, бригада ва звено бошлиқларининг иш сифати учун жавобгарлигини ошириш, теримчиларнинг иши устидан колхоз правлениелари ва агрономларнинг кундалик назоратини яхшилаш талаб қилинади.

Агрономнинг шу кеча-кундуздаги иши жуда ҳам мас'улиятли ва шарафлидир. Агроном ҳозир далада, иш бошида бўлмоғи, теримчиларга пахтани сортларга қараб теришни пухта тушунтирмоғи, хом пахтани теришнинг зарарига тегишли мисоллар блан колхозчилар оммасига уқдирмоғи лозим. Ба'зи колхозларда ғўзалар мевасининг кўплигидан ерга ётиб қолиб, кўсакларнинг очилиши кечикаётган участкалар ҳам бор. Бундай жойларда ғўзаларнинг шохларини кўтариб, ғўза орасига шамол оралашини ташкил қилиш ва бу блан пахтанинг пишиб етилишига ёрдам бериш — агрономларимизнинг энг муҳим вазифасидир.

Қишлоқдаги партия ва комсомол ташкилотлари, барча коммунист ва комсомоллар теримчилар ўртасида бешмингўнминг килограммчилар ҳаракатини кучайтиришга бошчилик қилишлари, шу блан бирга пахтани сортларга ажратиб, юқори сифатли қилиб теришни кенг тарғиб қилишлари, бу ишда ўзлари шахсан намуна кўрсатишлари лозим. Дала шийпонларида олиб бориладиган суҳбатларда, теримчилар блан ўтказиладиган йиғилишларда, деворий газета ва «Жанговар варақа»ларда ёзиладиган мақолаларда пахтани юқори сифатли қилиб теришнинг аҳамияти кенг тушунтирилмоғи зарур. Токи, ҳарбир теримчи халқимиз киядиган энг майин кийимликлар юқори сифатли пахта толасидан тўқилишини билсин, токи ҳарбир колхозчи юқори сифатли пахта тергани учун, колхоз давлатга юқори сифатли пахта топширгани учун кўп ҳақ олишини тушунсин.

Пахта далаларида Октябрьолди социалистик мусобақасини тобора кучайтириб, пахта териш ва тайёрлаш сур'атини оширайлик ва ҳарбир колхознинг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 33 йиллиги байрами кунига йиллик планни тўла бажаришга эришайлик. Жонажон Ватанимизга кўпроқ отбор ва биринчи сорт пахта топширайлик!

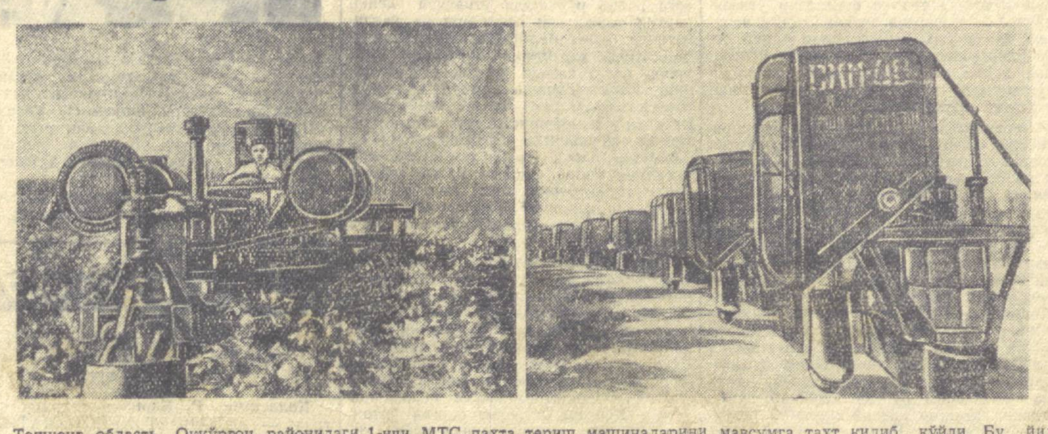

Тошкент область, Оққўрғон районидаги 1-нчи МТС пахта териш машиналарини мавсумга тахт қилиб қўйди. Бу йил МТС хизмат қиладиган колхозларда 1200 гектар ердаги пахта машина блан терилади. **Суратда:** МТСнинг кундалик нормасини 150 — 200 процентга етказиб бажараётган тракторчиси ўртоқ **Султон Миркаримов** Ленин номли колхоз далаларида пахтанинг баргларини сун'ий равишда тўкмоқда. Ўнгда: пахта териш машиналари колхозларга юборилмоқда.

А. Ашкинезер фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Дастлабки кунлардаги камчиликлар тезда тугатилсин

Самарқанд областининг кўпгина колхозларида теримчилар дастлабки кунлардаёқ терим нормасини анча ошириб бажарабошладилар. Хатирчи районидаги Оржоникидзе номли колхознинг теримчиси Шакарой Берданова 1 сентябрь куни 215 килограмм, 4 сентябрь куни 213 килограмм пахта терди. Жиззах район, Хайробод қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг теримчилари Зуҳра Қозоқова, Турдихон Раҳмонқулова, Зилол Оқбўтаевалар бу йилги мавсумда 10 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олганлар. Булар ҳозир кунига 170 — 180 килограммдан пахта тераётирлар. Пойариқ район, Нариманов қишлоқ советидаги Калинин номли колхозда стахановчи теримчи Муноқат Саматова 5 сентябрьгача 1.240 килограмм отбор сорт пахта терди.

Областьда терим нормасини икки-уч баравар ошириб бажараётган бундай стахановчи теримчилар сони кундан-кун кўпаймоқда.

Илғор теримчиларнинг иши ҳамма далаларда ҳам пахталар яхши очилганлигини кўрсатади. Агар колхозларда пахта йиғим-терими ташкилий равишда уюштирилса ва бешмингчилар ҳаракати тобора кенгайтирилса, давлатга ҳар куни кўплаб пахта териб топшириш имконияти бор.

Лекин областьнинг ба'зи район ва колхозларида бу йил пахта эрта очилганлигини ҳисобга олмай, ўтган йилги муддатларни кўзда тутиб, теримни атайин кечиктириш ҳоллари давом этмоқда.

Комсомол районидаги Тайлоқ, Боғизоғон, Элпак қишлоқ советларидаги колхозлар шу вақтгача пахта теримига тушмаганлар. Бу қишлоқ советларидаги пахта майдонларида бундан 15 — 20 кун илгари очилган пахталар ерга тўкилабошлади. Район пахтачилик бўлими (бошлиғи ўртоқ Ўрунов) колхозларга пахта териш ва давлатга топшириш юзасидан шу вақтгача график бермаган. Колхоз раҳбарлари эса, теримни бошлаш учун график берилишини ва буйруқ юборилишини кутиб турибтилар.

Норпой районида бу йил анчагина ерга чигит эккан. Районнинг Қорасийрак, Олтиўғил, Мирбозор қишлоқ советларидаги колхозларида пахта текис очилган бўлишига қарамай, ҳалигача терим бошлангани йўқ. Айниқса, «Коминтерн», «Победа» ва Ленин номли колхозларда пахталар ерга тўкилмоқда.

Оқдар'ё районидаги колхозларда бу йил пахта жуда эрта очилди. Бу районда ҳам етилиб очилган пахтани ўз вақтида териб олиш юзасидан тегишли тадбирлар кўрилмаётир. Октябрь қишлоқ советидаги «Октябрь» колхозида пахта йиғим-теримига яхши тайёргарлик блан киришилмади. Теримчилар пахта сортлари блан яхши таништирилмаган, этак блан та'минланмаган. Бригада ва звеноларда хирмон жойлари етарли бўлмагани учун, теримчилар пахтани дуч келган ерга тўкиб, сортини бузмоқдалар. Натижада, дастлабки терилган пахталар иккинчи сортга қабул қилинмоқда.

Чархин районидаги Куйбишев номли колхоз районда биринчи бўлиб пахта теримига тушган. Бу колхоздаги аҳвол районнинг кўп колхозларида пахта йиғим-терими дуруст тайёргарлик блан бошланмаганлигини очиқ кўрсатади. Куйбишев номли колхозда теримга қанча киши ажратилгани, шундан қанчаси пахта тераётгани ва ҳар куни қанча пахта терилиб, давлатга топширилаётганини тўғрисида аниқ ҳисоб йўқ. Бригада ва звеноларда хирмон жойлари қилинмаган. Масалан, ўртоқ Файзуллаев бошлиқ бригадада битта ҳам хирмон жойи йўқ. Теримчилар пахтани ариқ ичларига ва зах ерларга тўкиб, сортини бузмоқдалар. Колхоз раиси Раҳимов, партия ташкилотининг секретари Ёқубов ўртоқлар теримчиларга далада яхши шароит яратиш, улар ўртасида оммавий сиёсий ишларни кучайтириб юбориш юзасидан тегишли тадбирларни кўрмаётирлар. Бу колхозда ҳам теримчиларга пахтанинг сортлари тушунтирилмаган. Отбор сорт пахтага касал теккан ва хас-чўп аралашган пахтани қўшиб юбориш натижасида, колхознинг биринчи кундан бошлаб топширган пахтаси нуқул иккинчи сортга қабул қилинаётир.

Самарқанд областининг бошқа районларидаги анчагина колхозда ҳам пахта йиғим-териминининг дастлабки кунларида жиддий камчиликлар юз бермоқда. Бу камчиликлар кўпроқ етилиб очилган пахтани ўз вақтида териб олмасликда ва сортларини аралаштириб теришдан иборат. Область ва район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, пахтачилик бўлимлари ва колхоз правлениелари пахта йиғим-териминининг дастлабки кунларида юз бераётган камчиликларни тезда тугатиш учун тегишли тадбирларни кўришлари керак.

М. АШУРОВ.

Меҳнат унуми ошмоқда

ПАХТАОБОД, (Андижон области). (ЎзТАГ). Областьдаги колхозларда мўл пахта ҳосилини териш қизғин бормоқда. Пахта териш ва тайёрлашда Пахтаобод районининг пахтакорлари олдинда бормоқдалар. «Гулистон» колхозининг а'золари юксак уюшқоқлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Бу колхознинг теримчилари тинчлик вахтасида ишлаб, меҳнат унумини кун сайин кўпайтириб, нормаларини ошириб бажармоқдалар. Донгдор теримчи Мунаввар Эргашева ҳар куни 150 килограммдан пахта термоқда.

Пахтаобод районидаги бошқа колхозларнинг неча юзлаб а'зоси ҳам кўпроқ пахта териш учун курашмоқда. 800 га яқин теримчи мавсумда 5 ва 10 тоннадан пахта териш мажбуриятини олди. Охунбобоев номли колхоз (раиси — Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Олим Қурбонов)нинг а'золари пахта тайёрлаш планини 7 ноябрьгача бажариш мажбуриятини олдилар.

Илғорлар тажрибаси ўрганилмоқда

ПОП, (Наманган области), (ЎзТАГ). Поп районидаги Стрелков номли колхознинг а'золари мўл пахта ҳосилини йиғиштириб олиш учун аҳиллик блан ишламоқдалар. Барча колхозчилар мавсумда етти-ўн минг килограмм пахта териш мажбуриятини олдилар.

Теримчилардан Шакархон Юнусова ва Сора Абдурасулева ўртоқлар кўп пахта термоқдалар. Улар ҳар куни 130 — 145 килограммдан пахта топширмоқдалар. Донгдор стахановчилар пахтани сортларга ажратиб териш учун учтадан этак блан та'минланган. Улар пахтани икки қўллаб терадилар.

Теримчилардан Юнусова ва Абдурасулеваларнинг иш тажрибалари пухта ўрганилди. Бир этакни тўлдириш учун қанча минут вақт кетганлиги ва пахтанинг қайси вақтларда хирмонга олиб бориб тўкилиши ҳисоблаб чиқилди. Шундан кейин стахановчилар партия ташкилотининг топширишига мувофиқ барча звеноларга бориб, ўзларининг иш усулларини ўргатдилар.

Илғорлар тажрибасининг ўрганилиши ва кенг ёйилиши теримчилардан кўпчилигининг меҳнат унумини оширишига ёрдам берди. Ҳозирги вақтда колхозчилардан икки юз киши кундалик пахта териш нормасини икки-икки ярим марта ошириб бажармоқда. Стрелков номли колхоз тайёрлаш пунктига графикда кўрсатилганидан ортиқ пахта топширмоқда.

Пахта далаларида

Қашқадар'ё областининг Шаҳрисабз районидаги колхозларда пахта йиғим-терими кундан-кунга қизғин тус олмоқда. Кунчиқар қишлоқ советидаги Ворошилов номли, Калинин номли, Сталин номли колхозлар пахта йиғим-теримида олдинда бормоқдалар. Бу колхозлар кунига йиллик планнинг 2 проценти миқдорида пахта топширмоқдалар. Наматон қишлоқ советидаги «Коммунизм» колхозининг илғор теримчиларидан Зайнаб Диёрова, Шарофат Пардаева, Норой Мирзаева каби илғор теримчилари кунига 110 — 120 килограммга етказиб отбор ва биринчи сорт пахта термоқдалар.

Б. Умарова.

☆

Фарғона область. Киров районидаги Киров қишлоқ советининг депутатлари мўл пахта ҳосилини нобуд қилмай териб олиш учун курашмоқдалар. Қишлоқ советининг депутатларидан Абдураззоқов, Раҳимов, Ниёзов ўртоқлар тўкилган пахталарни териб солиш учун йўл ва колхоз территорияларига ҳозиргача 200 тача яшик қоқиб чиқдилар.

Э. Муқимов.

☆

Бухоро область, Олот районидаги Каганович номли колхозда пахта териш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган график тўла бажарилмоқда. Колхоз кунига давлатга йиллик планнинг 2 проценти миқдорида пахта топширмоқда. Коммунист ўртоқ Болта Нафасов бошлиқ бригада а'золари пахта йиғим-теримида олдинда бормоқдалар. Шунинг учун ҳам бу бригада ҳозир йиллик планининг 40 проценти миқдорида пахта топширди. Колхознинг илғор теримчиларидан Арслонова, Содиқова ўртоқлар кунига 160 — 165 килограммдан пахта термоқдалар.

О. Аҳадов.

Терим кечиктирилмоқда

АНДИЖОН, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Областьнинг кохозлари бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Колхозчиларнинг фидокорона қилган меҳнатлари ўз самарасини кўрсатмоқда. Поёнсиз далаларда бўлиқ ғўзалар чамандек очилиб, салмоқли ҳосилдан дарак бермоқда. Шу кунларда Андижон областининг барча колхозларида пахталар пишиб етилди. Илғор колхозларнинг а'золари пахта йиғим-теримига яхши тайёрлик кўриб, ўтган йилларга нисбатан 10 — 15 кун илгари теримга киришдилар.

Пахтаобод ва Ленин районидаги кўпгина колхозлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш ҳақида»ги Қарорига тўла амал қилиб, теримнинг биринчи кунларидан бошлаб яхши натижаларга эришмоқдалар. Пахтаобод районининг Қўқон қишлоқ советидаги Охунбобоев номли, Озод қишлоқ советидаги Ленин номли, Ленин районининг Стрелков қишлоқ советидаги Сталин номли колхозларнинг а'золари Октябрьолди социалистик мусобақасининг ташаббусчилари бўлиб, пахта териш ва тайёрлашда областьда олдинда бормоқдалар. Ленин районидаги Сталин номли колхоз а'золари давлатга кунига йиллик планнинг 2 проценти ва ундан ҳам ошириб отбор ва биринчи сорт пахта топширмоқдалар. Шунинг учун ҳам 600 гектар пахта майдонига эга бўлган бу колхоз пахта тайёрлаш йиллик планини сентябрьнинг дастлабки беш кунида 15 процентдан ошириб бажаришга муваффақ бўлди.

Областьдаги илғор колхозларда мавсумда 5 ва 10 минг килограммдан пахта теручиларнинг шонли ҳаракати кучаймоқда. Ленин районидаги Ворошилов номли колхознинг Машрабхон Раҳимова, Маҳбубахон Турғунова каби бирнеча теримчилари кунига 190 — 200 килограммдан пахта термоқдалар. Улар теримнинг дастлабки беш кунида 1200 килограммдан ортдириб пахта тердилар.

Аммо, областьнинг кўпчилик колхозларида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш ҳақида»ги Қарорида кўрсатилган барча вазифаларни тўла бажариш, ёппасига пахта теримини бошлаб юборишда хотиржамлик кайфияти ҳукм сурмоқда. Андижон районидаги колхозларда пахталар қийғос очилган бўлса ҳам район ва колхоз раҳбарлари «ҳали вақт эрта, куз яхши келади» деб пахта теримига тайёрлик кўришда ҳам, йиғимтеримни бошлаб юборишда ҳам областьда орқада қолмоқдалар. Райондаги кўпчилик колхозларда партия ва ҳукуматимизнинг пахта йиғим-теримини намунали ўтказиш ҳақидаги қарори муҳокама қилинмаган. Қарорда кўрсатилган тадбирлар колхозчилар оммасига етказилмаган. Августнинг охири, сентябрьнинг дастлабки кунларида пахта теримини бошлаб юбориш керак бўлгани ҳолда район раҳбарлари 2 сентябрь куни пахта теримига тайёрлик кўриш ҳақида кенгаш ўтказдилар. Районнинг йирик пахтакор колхозларидан ҳисобланган Хирабек қишлоқ советидаги Сталин номли, Хартум қишлоқ советидаги «Политотдел» ва Охунбобоев номли колхозларда пахталар очилиб ерга тўкилиб кетаётганига қарамай, бу колхозларда пахта териш оммавий равишда бошланмаган. Ҳатто Қорақалпоқ қишлоқ советидаги Молотов номли, Найман ва Кўнжи қишлоқ советларидаги колхозларда шу пайтгача йиғим-теримга тайёргарлик ишлари тугалланмаган. Бригада ва звеноларда хирмонлар ҳозирланмаган, этак — қоп-қанорлар етишмайди. Шунинг учун ҳам Андижон райони кунига йиллик планнинг бир ярим-икки проценти миқдорида пахта топшириш ўрнига 0,4 проценти миқдорида пахта топширмоқда. Райондаги колхозларда пахта теримига ажратилган кучларнинг фақат 20 проценти пахта термоқда.

Бундай аҳволни Ойим, Марҳамат, Избоскан районларидаги колхозларда ҳам учратиш мумкин. Ойим районининг Тешиктош қишлоқ советидаги «Ғайрат» колхози районда энг йирик колхозлардан биридир. Бу колхознинг ер шароитида пахта эрта етилиб пишади. Ҳозир колхознинг ҳамма ерида пахталар чамандек очилган. Аммо, колхоз раиси ўртоқ Жумабоевнинг бепарволиги натижасида пахта терими атайлаб кечиктирилмоқда. Колхознинг ишлабчиқариш планига мувофиқ шу кунларда 300 колхозчи пахта териши керак. Аммо колхоз раиси ўртоқ Жумабоев теримчиларнинг кўп қисмини бошқа ишларга банд қилиб қўйган. Колхознинг ўртоқ Низомов бошлиқ бригадасида бир кун пахта терилиб, иккинчи куни очилган пахталар кўп бўлишига қарамай, ғўзага сув қўйиб юборилган. Натижада ғўзалар ерга ётиб, пахталар лойга аралашмоқда. Ба'зи ерларда кўсаклар чирий бошлаган.

Ойим қишлоқ советидаги Калинин номли колхозда ҳар куни 12 тоннадан пахта топшириш учун имконият бор. Аммо колхоз раиси ўртоқ Бердиқулов пахта йиғим-теримини намунали ўтказишга э'тиборсиз қараётганлиги учун бу график бажарилмаётир. Ҳали вақт эрта деб колхоздаги асосий куч пахта теришга сафарбар қилинмаган. Теримчиларнинг иши устидан назорат йўқ. Кундалик нормани бажармаган колхозчиларга нисбатан қишлоқ хўжалик артели Уставига мувофиқ чора кўрилмайди. Шунинг учун ҳам колхозда ҳар куни 5 — 6 тонна пахта терилиб, кундалик график 50 процент ҳам бажарилмаётир.

Областьнинг колхозларида пахта териминининг дастлабки кунлариданоқ пахтани сортларга ажратиб теришга э'тибор қилинмаётир. Область пахтачилик бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Молчанов) пахтани сортларга қараб териш ва нобуд қилмаслик ҳақида буйруқ чиқариш блан кифояланмоқда. Бошқарма районлардаги пахтачилик бўлимларига оператив раҳбарлик қилмаётир. Область пахтачилик бошқармаси ва районлардаги пахтачилик бўлимларининг агрономларини колхоз далаларида учратиб бўлмайди. Агрономлар пахтани сортларга ажратиб териш қоидаларини теримчиларга пухта тушунтирмаётирлар. Кейинги 3—4 кун ичида 500 дан ортиқ аравадаги хом пахта қабул қилинмай қайтарилган.

Андижон областида пахта йиғим-теримини оммавий равишда қизитиб юбориш пайти келди. Область, район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари йиғим-теримнинг дастлабки кунларида юз берган камчиликларни дарҳол тугатишлари, пахта теримини сун'ий равишда кечиктиришга олиб бораётган ҳар қандай хотиржамлик кайфиятларига большевикча зарба беришлари керак.

А. ҲАМДАМОВ.

Ўзбекистонда ғўза баргларини тўкиш бошланди

Узбекистон колхозларининг пахтаси машина блан териш учун ажратилган пахта далаларида ўсимликнинг баргларини тўктириб юбориш бошланди. Бухоро областининг Ғиждувон ва Вобкент районлари, Наманган областининг Норин ва Учқўрғон районларидаги машина-трактор станциялари бу ишга биринчи бўлиб киришдилар.

Ғўза баргларининг тўктириб юборилиши пахтанинг барглар блан ифлосланишининг олдини олиш блан бирга, машина блан териладиган пахтанинг юқори сифатли бўлишини та'минлайди, пахта терим машиналарининг меҳнат унумини 10 процент оширади. Бу йил ғўза баргларини тўктириб юбориш йўлидаги ҳамма ишлар тракторлар блан ишлайдиган пуркагич машиналар ҳамда аэропланлардан пахта майдонларига дори сепиш йўли блан ўтказилади. ОДН трактор пуркагич машиналар биринчи марта кенг миқ'ёсда қўлланилади, бу машиналарни Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводи ишлаб чиқармоқда. Бу агрегатлар бир кунда 8—10 гектар ерда иш бажаради.

ЎзССР Пахтачилик министрлиги ғўза баргларини тўктириб юбориш учун механизатор кадрлар тайёрлаш юзасидан ёз ойларида катта ишлар ўтказди. Ғўза баргларини тўктириб юбориш ишларига раҳбарлик қилиш учун ажратилган агрономлар махсус семинарларда бирқанча лекциялар тингладилар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Партия Уставига қаттиқ риоя қилайлик

Большевиклар партияси ВКП(б) сафига янги а'золар қабул қилишни тўғри ташкил қилишга ҳардоим катта аҳамият бериб келди. ВКП(б) сафига янги а'золар қабул қилиш иши партия ташкилотларининг энг мураккаб ва мас'улиятли вазифасидир. Партия ўз сафларига ҳаммавақт Ленин — Сталин ишига охиригача садоқатли, энг илғор ва энг яхши кишиларни якка-якка қабул қилади. Бу кишилар ВКП(б) Уставига мувофиқ, синов учун белгиланган кандидатлик муддатини ўтишлари керак. Бу муддат бир йил деб белгиланган.

Раҳбар партия органлари ВКП(б) Уставининг кандидатлик муддати ҳақидаги талабларини изчиллик блан амалга оширишлари ва кандидатларни партия а'зоси бўлишга тайёрлашлари керак. Партия ташкилотлари шу муддат ичида кандидатларни партиявий ва оммавий-сиёсий ишларга тортишлари, кандидатларнинг ғоявий-сиёсий савиясини оширишга ёрдам беришлари керак. Шунинг учун ҳам кандидатлар ўртасида ишлаш—партия ташкилотларининг кундалик вазифаси, партиявий-ташкилий ишнинг муҳим қисмидир.

Раҳбар партия органлари партия кандидатлигига қабул қилиш блангина чегараланиб қолмай, уларнинг кандидатлик муддатлари Уставда кўрсатилганча бўлишини ҳам та'минлашлари керак. Партия ташкилотлари амалий иш жараёнида ҳарбир кандидатни алоҳида ўрганиши, уларнинг ВКП(б) а'золигига ўтиши учун актив иш олиб бориши керак.

Фарғона область партия ташкилоти кейинги кунларда партия кандидатлари ўртасида ишлаш соҳасида анчагина ишлар қилди. Фарғона, Қўқон ва Марғилон шаҳарларида кандидатларнинг умумий мажлислари ўтказилди. Кандидатлар блан ишлаш масаласи барча район ва шаҳар партия комитетларининг пленумларида муҳокама қилинди, партия ташкилотларининг бу соҳадаги ишларини яхшилаш юзасидан бирқанча амалий тадбирлар белгиланди.

Лекин Фарғона областининг кўпгина партия ташкилотларида ҳали ҳам кандидатлар ўртасида ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шунинг натижасида кўпгина партия ташкилотларида кандидатлик муддатлари 8 — 10 йиллаб, айрим вақтларда эса ундан ҳам кўп.

Фарғона область партия ташкилоти ҳисобидаги кандидатларнинг 92,6 проценти кандидатлик муддатларини ўтказиб юборганлар. Областьнинг айрим шаҳар ва район партия ташкилотларида эса муддати ўтиб кетган кандидатларнинг проценти бундан ҳам ошади. Масалан, Марғилон шаҳар партия ташкилотида шундай кандидатлар 98 процентни, Қува районида 96 процентни ва Фарғона шаҳар ташкилотида 98,5 процентни ташкил этади.

ВКП(б) кандидатлари ўртасида ишлаш масаласи айниқса Қўқон шаҳар партия ташкилотида ёмон қўйилган. Қўқондаги айрим бошланғич партия ташкилотларида 10 — 12 йилдан бери кандидат бўлиб келаётган коммунистлар бор. Ёғ заводининг партия ташкилоти ҳисобида турган ўртоқ Ш. Аширматова 1939 йилдан бери, авто-ремонт устахонаси партия ташкилоти ҳисобидаги А. Харьковский 1934 йилдан бери, қанд заводи партия ташкилотидаги А. Рўзматов 1939 йилдан бери ВКП(б) а'золигига кандидатдирлар.

Бу аҳвол шуни кўрсатадики, кўпгина партия ташкилотлари кандидатлар блан ишлаш ва уларни сиёсий жиҳатдан тарбиялаш ҳақида ВКП(б) Марказий Комитетининг Қарорини тўла амалга оширмаётирлар.

Бундай «кекса» кандидатларнинг бўлишига сабаб нима? Бунинг сабаби шундаки, кўпгина партия ташкилотлари партия кандидатлигига қабул қилгандан кейин, улар блан ишлашни унутиб юборадилар. Айрим раҳбарлар эса партия кандидатлигига қабул қилгандан кейин, уларнинг сиёсий савиясини ва активлигини ошириш ўз-ўзидан бўлаверади, деб ўйлайдилар. Уларни кандидатликка қабул қилгунча тез-тез суҳбатлар ўтказадилар, очиқ партия мажлисларига чақириб турадилар, топшириқлар бериб борадилар, кандидатликка қабул қилгандан кейин эса бу соҳадаги ишларни бўшаштириб юборадилар ёки бутунлай тўхтатиб қўядилар.

Кандидатларни тарбиялаш, уларнинг сиёсий онгини тобора ошириш партия ташкилотлари кандидатлар ўртасида олиб борадиган ишнинг энг муҳим қисмидир. Лекин айрим партия ташкилотларининг раҳбарлари ҳамма кандидатларни битта тўгаракка, ёки сиёсий мактабга жалб қилиш блан кифояланадилар. Олтиариқ районидаги «Большевик» колхози партия ташкилотининг секретари ўртоқ Исматуллаев ва Андреев номли колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Холматовлар худди шундай қилганлар. Улар ҳамма кандидатларни уларнинг билим даражаларини ҳисобга олмасдан туриб, ўрта ма'лумотга эга бўлган кишилар учун ташкил этилган сиёсий мактабга белгилаб қўйганлар. Натижада, улар кўп машғулотлардан тўла фойдаланаолмаганлар.

Кандидатларни тарбиялаш фақат уларнинг сиёсий ма'лумотларини ошириш блан чегараланмайди. Партия ташкилоти кандидатларнинг сиёсий билимларини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш блан, уларнинг партия ва жамоат ишларида актив қатнашишларига ҳам катта э'тибор қилиши керак. Кандидатларнинг активлиги эса, партия ташкилотининг амалий ишда улардан қанчалик тўғри фойдаланабилишларига боғлиқдир.

Лекин кўп партия ташкилотлари кандидатларни партия ҳаётига актив қатнаштирмайдилар, уларга партиявий топшириқ бермайдилар. Қувасой цемент заводи бошланғич партия ташкилотида кандидатлик муддати ўтиб кетган 11 кишидан 8 киши ҳечқандай партия топшириғи олмаган. Улар партия ҳаётида қатнашмайдилар. Бундай мисолларни бошқа партия ташкилотларидан ҳам келтириш мумкин.

Айрим партия ташкилотларининг секретарьлари кандидатларнинг қобилиятларини, билим савияларини яхши ўрганмасдан туриб, уларни тўғридан-тўғри агитаторлар рўйхатига киритиб қўядилар. Масалан. Сўх районидаги Ленин номли колхоз партия ташкилоти ҳисобида турган 7 кишининг ҳаммаси ҳам агитатор этиб тайинланган. Ваҳолонки, уларнинг ҳечқайсиси агитация ишлари блан шуғулланмайди. Чунки уларнинг сиёсий саводлари жуда паст бўлганлиги учун ҳам, партия ташкилоти томонидан берилган бу муҳим топшириқни уддалай олмайдилар.

Партия йиғилишлари кандидатларни большевистик руҳда тарбиялашда катта мактабдир. Бу йиғилишларда партия ташкилотининг ишига тааллуқли ҳамма муҳим масалалар муҳокама этилади ва ҳал қилинади. Умумий йиғилишларда коммунистлар энг муҳим сиёсий, хўжалик масалаларни муҳокама қиладилар, партия ташкилотининг иш планини белгилайдилар ва тасдиқлайдилар, партияга янги а'золар қабул қиладилар, раҳбар ходимларни сайлайдилар ва ҳоказо.

Айрим партия ташкилотларининг секретарьлари кандидатлар партия мажлисига келиб рўйхатдан ўткандан кейин партия ташкилоти секретари ва кандидатнинг бурчи бажарилди, деб ўйлайдилар. Жуда характерли бир факт: Қува район пахта заводи партия ташкилотининг йиғилишларида қабул қилинган протоколларни ўқиб чиққан киши охирги олти ой мобайнида ўтказилган партия йиғилишларида 12 кандидатдан 10 кишининг бирон марта ҳам сўзга чиқмаганини билиб олади. Ҳатто айрим кандидатлар борки, икки йил, уч йил мобайнида кандидат бўлиб юриб, бирон марта ҳам партия мажлисларида сўзга чиқмаганлар.

Партия кандидатларини тарбиялашда уларга кафолатнома берган коммунистларнинг ҳам роли катта. Чунки бу кишилар кандидатларнинг сиёсий билимлари ва ишдаги қобилиятларини бошқаларга қараганда яхшироқ биладилар. Шунинг учун ҳам улар кандидатлар блан ишлаш ва улардан фойдаланишда партия ташкилотига ёрдам беришлари керак. Кўпгина кафолат берган ўртоқлар бу киши кандидатликка қабул қилингандан кейин, унинг сиёсий билимини ошириш ва унга ҳартарафлама ёрдам бериш блан қизиқмай қўядилар.

Бу фактларнинг ҳаммаси Фарғона область партия ташкилотида кандидатлар ўртасида ишлаш қониқарсиз аҳволда эканини кўрсатди. Бундай аҳвол айрим кандидатларнинг ҳатто партия ҳаётидан жуда узоқлашиб қолишига ҳам сабаб бўлмоқда.

Кандидатлик стажи — расмият учун белгилаб қўйилган бир муддат эмас. Партия ташкилотларининг раҳбарлари ВКП(б) Уставида партия кандидатлари олдига қўйган талабларининг изчиллик блан бажарилишига эришишлари керак.

Фарғона область, партия комитети партия кандидатлари ўртасида олиб бораётган партиявий-ташкилий ва ғоявий тарбия ишларини жиддий равишда қайта қурмоғи ва бу ишни тубдан яхшилаши, партия ташкилотларининг бу соҳадаги яхши тажрибаларини оммалаштириши керак.

Ҳарбир кандидат партия ташкилотининг диққат марказида туриши, кандидатларнинг ғоявий-сиёсий савиясини ошириш, уларни партия ҳаётига актив жалб қилиш — партия ташкилотларининг кундалик вазифаларидан бири бўлиши керак.

А. БАРСУКОВ.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг мас'ул ташкилотчиси.

1-нчи Ғиждувон МТСи (Бухоро области) нинг механизаторлари кўсак чувийдиган машиналарни ремонт қилмоқдалар. Слесарь, комсомол а'зоси Шамси Тешаев машиналарни ремонт қилишда ҳар куни бир ярим норма бажармоқда. **Суратда: Шамси Тешаев иш устида.**

Я. Каминер фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ КИТОБЛАР

1950—51 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН НАШР ЭТИЛГАН ЯНГИ ДАРСЛИКЛАР

Коллектив. Ғ. Каримов таҳрири остида. — «АДАБИЁТ ХРЕСТОМАТИЯСИ». 9-нчи синф учун, редактори **М. Иброҳимов**, «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 15.000, 407 бет, баҳоси 4 сўм 95 тийин.

Н. Рибкин. — «ГЕОМЕТРИЯ МАСАЛАЛАРИ ТЎПЛАМИ». II қисм. 9—10-нчи синфлар учун. **М. Одилов** таржимаси, редактори **Ю. К. Узоқов**, «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 20.000, 107 бет, баҳоси 90 тийин.

А. Киселёв. — «ГЕОМЕТРИЯ». II қисм. 9 — 10-нчи синфлар учун. **С. Валиев ва Н. Муҳиддинов** таржимаси, редактори **А. Исломов**, 1950 йил, тиражи 20.000, 134 бет, баҳоси 1 сўм 40 тийин.

И. А. Витвер. — «ЧЕТ МАМЛАКАТЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ ГЕОГРАФИЯСИ». 9-нчи синф учун. **Ш. Толипов** таржимаси, редакторлари **А. Қосимов, Шоумаров.** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 15.000, 437 бет баҳоси 5 сўм 35 тийин.

И. С. Галкин, Л. И. Зубок, Ф. И. Нотович, В. М. Хвостов—«ЯНГИ ТАРИХ». II қисм. 9-нчи синф учун. **Н. Шамшаров** таржимаси, редактори **А. Мирбобоев.** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 15.000, 290 бет, баҳоси 3 сўм 15 тийин.

М. Мельников, А. Шибанов ва В. Корсунская. — «ДАРВИНИЗМ АСОСЛАРИ». 9-нчи синф учун, **В. Раҳимов** ва **А. Қосимов** таржимаси, редактори **О. Салоҳиддинов.** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 15.000, 202 бет, баҳоси 2 сўм 85 тийин.

К. В. Базилевич, С. Бахрушин, А. Панкратова, А. В. Фохт. — «СССР ТАРИХИ». II қисм, редактори **А. Ортиқов.** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 15.000, 362 бет, баҳоси 4 сўм 50 тийин.

Коллектив. З. Мирхожиев таҳрири остида. — «АДАБИЁТ ХРЕСТОМАТИЯСИ». 10-нчи синф учун, редактори **М. Иброҳимов.** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 10.000, 448 бет, баҳоси 5 сўм 65 тийин.

Б. М. Теплов. — «ПСИХОЛОГИЯ». Ўрта мактаблар учун. **Н. Алимуҳамедов** таржимаси, редактори **Ш. Байбурова,** «Ўздавпеднашр», 1950 йил, тиражи 10.000, 240 бет, баҳоси 3 сўм 40 тийин.

Каттақўрғон обод бўлмоқда

Каттақўрғон — республикамизнинг йирик саноат шаҳарларидан бири. Сталинча бешйилликлар ичида шаҳарда иттифоқ аҳамиятига эга бўлган ёғ-экстракт заводи, мотор-ремонт, пахта заводлари, ғишт заводлари бун'ёдга келди. Ўнларча ҳунармандчилик артели аҳолининг эҳтиёжи учун зарур бўлган буюмларни ишлаб чиқармоқда. Шаҳарда маданий-маиший ва илмий муассасалар ишлаб турипти.

Чиройлик, яхшилаб жиҳозланган болалар боқча ва яслиларида меҳнаткашларнинг мингларча ўғил ва қизи тарбияланмоқда. Ўрта ва бошланғич мактабларда минг-минглаб бола илм олмоқда. Ҳозирги замон медицина асбоб-ускуналари блан та'минланган ва жуда кўп ўринга эга бўлган туғруқхоналар, касалхоналар меҳнаткашларга хизмат қилмоқда.

Урушдан кейинги йилларда шаҳарни обод этиш соҳасида айниқса кўп иш қилинди. Маҳаллий Советнинг депутатлари халқ ишончига муносиб ишлаб, ўз шаҳарларини яшнатиш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Сўнгги икки-уч йил ичида барпо этилган маданият ва истироҳат боғларида меҳнаткашлар хордиқ чиқармоқдалар. Шаҳар аҳолисининг ташаббуси ва кучи блан минг киши сиғадиган театр биноси қурилмоқда. 500 кишилик лектория ва ўрта мактаб биноси яқиндагина битказилди.

Шаҳар ижроия комитети бинокорлик ишларини қат'ий план асосида, архитектура талабларига мувофиқ равишда олиб боришга катта э'тибор бермоқда. Тўғри, текис йўлларнинг четлари кўкаламзорлаштирилди. Карл Маркс, Лев Толстой, Шмидт ва Завод кўчаларига тош ётқизилди ва бу кўчалар яна 1500 метр узайтирилди. Ленин ва Қизил Аскар кўчаларидаги йўлкаларга ғишт терилди. Ворошилов кўчасида икки километр узунликдаги ариқларнинг четлари ғишт блан кўтарилди.

Ўтмишда шаҳар аҳолиси сувсизликдан катта қийинчилик тортар эди. Шаҳар кўчалари эгри-бугри бўлиб, чанг-лаб ётар эди. Совет ҳокимияти йиллари ичида шаҳарнинг қиёфаси тубдан ўзгарди, сув танқислигига хотима берилди. Шаҳарнинг сувга сероб этилиши кўкаламзор скверлар, майдончалар, боғлар қуришга имкон берди. Ҳозир шаҳарнинг 9 жойида водопровод ўрнатилган. Жуда кўп корхоналар водопровод қуриб олдилар. Шаҳар Совети ободончилик доимий комиссияси ва депутатларнинг ёрдами блан шаҳар меҳнаткашларидан юзларча киши ўз уйларига водопровод келтираолдилар.

Шаҳарда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган жуда кўп муассаса ишлаб турибди. Турли хил моллар блан савдо қиладиган магазинлар шаҳарнинг кўп кўчасида бор. Намунали ресторанлар, ошхоналар, қизил чойхоналар мунтазам ишламоқда. Кечқурунлари шаҳарнинг бирнеча жойида кино-театр ишлайди. Шаҳар марказида, ёғ-экстракт заводида, темир йўл станциясида ва бошқа жойларда шаҳар аҳолиси кечқурунлари совет кино-фильмларини тамоша қиладилар.

Шаҳар партия ва совет ташкилотлари меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилаш соҳасида катта иш олиб бормоқдалар. Шаҳар ижроия комитети якка уй-жой қурувчиларга пул ва қурилиш материаллари блан ёрдам кўрсатмоқда. Юзларча ишчи ва хизматчи давлатдан узоқ муддатли қарз олиб, ўзи учун кўркам, чиройли ва мустаҳкам уй қурмоқда. Кейинги уч йил ичида 450 киши уй қурди. Ўқитувчи Азиз Довидов, Михаил Безгин, ишчи Насриддинов, тракторчи Ҳалилов ва бошқа кишилар уч-тўрт хонали уйларда яшамоқдалар.

Каттақўрғон шаҳрининг истиқболи порлоқ. Бу ерда саноатнинг ўсиши, ишлабчиқариш кучларининг ривожланиши шаҳарни янада обод этиш, меҳнаткашлар моддий ва маданий фаровонлигини тобора юксалтириш учун катта имкониятлар яратиб бермоқда.

М. ЭЛМУРОДОВ.
Т. КАРИМОВ.

Завод касаба союз комитетлари ишидаги камчиликлар тугатилсин

Андижон область, Ленинск шаҳридаги саноат корхоналари касаба союз а'золарининг ВЦСПС IV пленумининг якунига бағишланган йиғилишлари бўлиб ўтди. Бу йиғилишларда большевикча танқид, ўз-ўзини танқид асосида, завод комитетларининг ишидаги камчиликлар очиб ташланди.

Андижон нефть конида бўлган йиғилишда кон комитетининг раиси ўртоқ Сараев доклад қилди. Докладчи кон ишчиларининг урушдан кейинги сталинча бешйиллик планни бажаришда катта муваффақиятларга эришганликларини айтди. У, социалистик мусобақага қўшилган ўнларча стахановчи ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятни тўла ва ошириб бажарганлигини сўзлаб берди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати мастер Ортиқ Ҳалилов тинчлик вахтасида туриб, кундалик нормани доим ошиғи блан бажармоқда. Унинг бригадаси янги қудуқ қазиб, нефть чиқариш ҳақидаги топшириқни 15 кун ўрнига 5 кунда бажарди. Ўртоқ Сараев нефтьчиларнинг моддий ва маиший аҳволини яхшилаш ҳақида партия ва ҳукуматимизнинг тинмай кўрсатаётган ғамхўрлиги тўғрисида гапирди. Кейинги йиллар ичида Ленинск шаҳрида нефтьчилар учун чиройли, яхши жиҳозланган уй-жойлар қурилди. Конда кино, клуб, кутубхоналар ишлаб турипти. Нефтьчилар ва уларнинг болалари яхши дам олмоқдалар. Бу йил ўнларча кон ишчилари марказий ва республика курортлари ва санаторияларда дам олдилар, жуда кўп болалар пионер лагерьларида ҳордиқ чиқардилар.

Йиғилишда сўзга чиққан нефть конининг ишчиси ўртоқ Н. Кодяев кон ишчилар та'миноти бўлимининг ишини қаттиқ танқид қилди. У, та'минот бўлимида ишловчи ходимлар мавжуд имкониятлардан фойдаланаолмаётганликлари, ошхона ва буфетлар ишини яхшилашга э'тибор бермаётганликларини кўрсатиб ўтди.

Сталин номли ёғ заводи, 1-нчи ва 2-нчи пахта заводлари ва бошқа корхоналарда ўтказилган йиғилишларда ҳам касаба союз а'золари актив қатнашдилар. Ёғ заводида бўлган йиғилишда сўзлаган нотиқлар касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Енгулатованинг қониқарсиз ишлаётганлигини танқид қилдилар. Ўртоқ Енгулатова социалистик мусобақани уюштириш, ишчилар та'минотини яхшилашга, ишчи ва хизматчилар ўртасида оммавий-оқартув ишларини кучайтиришга э'тибор бермаётир. Заводда ишчилар ётоқхоналарини жиҳозлаш учун ажратилган маблағлардан фойдаланилмаётир. Смена мастери ўртоқ Қурбон Бозорбоев завод комитети оммавий-оқартув ишларини жонлантиришга э'тибор бермаётганлигини танқид қилди.

Завод касаба союз активларининг йиғилишлари ишчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш, маданий-маиший хизматни янада яхшилаш, ишчиларнинг ётоқхоналарини, клуб кутубхоналарни жиҳозлаш ва ишлабчиқаришда социалистик мусобақани кучайтириш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар.

В. ЛАНДИШЕВ.

Кўп болали оналар тўғрисида ғамхўрлик

Сурхондар'ё область, Бойсун районининг партия, совет ва жамоат ташкилотлари кўп болали оналар тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Райондаги колхозларнинг ҳаммасида болалар боқча, яслилари бор. Йирик колхозларда туғруқхоналар ташкил этилди. «Ғалаба», Юсупов номли ва «Ижтимоий куч» колхозларида кўп болали оналарга ва ҳарбий хизматчиларнинг оилаларидан бирнеча кишига янги уйлар қуриб берилди.

Кўп болали оналар давлатдан катта моддий ёрдам олмоқдалар. 1949 йилда район давлат банки кўп болали оналарга 298 минг сўм нафақа пули тўлаган эди. Бу йил нафақа олучилар сони анча кўпайди. Ўтган 7 ой мобайнида 321 онага 595 минг сўмдан кўпроқ нафақа берилди. Ўтган йили эса кўп болали 149 она нафақа олган эди. «Ижтимоий куч» колхозида ўртоқ Норбиби Қобилова, «Москва» колхозида ўртоқ Зайнаб Турсунқулова, «Ғайрат» колхозида ўртоқ Улаш Алимардонова 2 минг сўмдан нафақа олдилар. Юсупов номли колхозда ўртоқ Қурбоной Ҳасанова 10-нчи боласи учун бир йўла давлатдан 3500 сўм ёрдам олди.

Районда «Қаҳрамон она» деган фахрли унвонга эга бўлган ва орден, медальлар блан мукофотланган ўнларча она бор. Кўп болали оналар ўзлари тўғрисида қилинаётган сталинча ғамхўрликдан чексиз миннатдор бўлиб, ўз болаларини зўр меҳрибонлик блан — Ватанимизнинг онгли қурувчилари қилиб тарбияламоқдалар.

Н. МУРОДОВ.
Ф. ОТАЕВ.

Ватан уруши инвалидларига ёрдам

Қўқон районидаги колхозларда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчиларнинг оила а'золари ҳамда Ватан уруши инвалидлари ҳақида ғоят катта ғамхўрлик қилинмоқда. Найманча қишлоқ советидаги Молотов номли колхозда Ватан уруши инвалидларидан 10 кишининг уйи ремонт қилиб берилди, ҳарбий хизматчиларнинг оила а'золаридан 2 кишига икки-уч хонали янги уй қуриб берилди. Шверник номли колхозда 16 жангчининг оила а'золари турадиган уй-жой ремонтдан чиқарилди. Сталин номли колхозда ана шундай оилалардан иккитасига янги уй солиб берилди.

Қўқон районидаги колхозларда шу йилнинг ўтган 8 ойи ичида ҳарбий хизматчиларнинг оила а'золари ва Ватан уруши инвалидларидан 57 кишига янги туражой қуриб берилди.

Р. ҲАМДАМОВ.

Босилмаган хабарлар изидан

Редакциямизга келган бир хабарда Самарқанд область, Жиззах район, Ленин қишлоқ советидаги Тельман номли колхознинг ферма мудири Ғафуров ва омбор мудири Умаров жамоат мулкини талон-торож қилиб келаётганликлари кўрсатилган эди.

Самарқанд область қишлоқ хўжалик бошқармаси бу хабар юзасидан текшириш ўтказиб, ундаги фактларни тўғри деб топди. Жамоат мулкини талон-торож қилиб келган Ғафуров ва Умаровларни жиноий жавобгарликка тортиш учун, текшириш ҳужжатлари тергов органларига топширилди.

☆

Редакциямизга келган бир хабарда Тошкент область, Ўртачирчиқ районининг Тўйтепа, Қорасув ва Киров қишлоқ советларида ўқув ёшидаги болаларни мактабларга жалб қилишга етарли э'тибор берилмаётганлиги кўрсатилган эди.

Тошкент область халқ маориф бўлими бу хабар юзасидан текшириш ўтказиб, унда кўрсатилан фактларни тўғри деб топди.

Районнинг Қорасув, Тўйтепа ва Киров қишлоқ советларида ота-оналар мажлиси ўтказилиб, умумий мажбурий та'лим ҳақидаги қонун юзасидан тушунтиришлар ўтказилди.

Область халқ маориф бўлими Ўртачирчиқ район халқ маориф бўлимига ўқув ёшидаги болаларни мактабларга тўлиқ жалб қилиш ва уларнинг давоматини яхшилаш масаласи юзасидан контрольлик қилиб туриш ҳақида тегишли кўрсатмалар берди.

Партия ташкилоти янги ўқув йилига тайёрланмоқда

Сталин номли Чирчиқ электрохимия комбинатининг партия ташкилоти партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарликни қизитиб юборди.

Бу йил сиёсий мактаб ва тўгаракларнинг сони кўпайтирилиб, партия ўқувига коммунист ва партиясиз раҳбар ходимлардан 600 га яқин киши жалб этилди. «ВКП(б) тарихи қисқа курси»ни ўрганиш бўйича 22 тўгарак ташкил қилинди. Булардан юқори типдаги 6 тўгаракда большевиклар партияси тарихини ўрганиш давом этдирилади. Бундан ташқари, 5 та сиёсий мактабда машғулот олиб борилади.

Марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганиш тўгарагига 45 киши жалб қилинди.

Комбинат партия комитети партия маорифи шохобчаларининг сиёсий мактаб ва тўгаракларига раҳбарлик қиладиган пропагандистларни танлаш ҳамда уларнинг назарий савиясини ошириш масаласига жиддий э'тибор бермоқда. Янги ўқув йилида партия маорифи шохобчаларининг сиёсий мактаб ва тўгаракларида 34 пропагандист иш олиб боради.

Ҳозир шаҳар партия комитети сиёсий мактаб ва тўгарак машғулотларини ўтказиш учун энг яхши биноларни ажратиб, уларни жиҳозлаш тадбирларини кўрмоқда. Дарсликлар ва кўргазмали қўлланмалар тайёрланмоқда. Партия кабинети мустақил ўқучиларнинг иш планини тузиб чиқди. Сентябрь ойи бошларида сиёсий мактаб ва тўгаракларда ўтиладиган материаллар бўйича пропагандистлар учун раҳбарлик лекциялари ўтказилабошлайди.

Х. АБУТОЛИПОВ.

Колхоз раҳбарларининг илмли бўлишига ёрдам берайлик

Кеч соат 9. Колхоз раиси ўртоқ Неков партия ташкилотининг секретари ўртоқ Обидов блан бирга, бригада бошлиқларининг одатдаги қисқача йиғилишини ўтказди. Шу кун бажарилган иш тўғрисида бригада бошлиқлари ахборот бердилар. Бригада бошлиқлари эртага қилинадиган ишлар ҳақида янги топшириқлар олдилар. Йиғилиш соат 10 да тугади. Ҳамма тарқалди. Идорада бошқа одам қолмагач, раис партия ташкилотининг секретарига қаради.

— Бугун яна районга борган эдим. Айрим кишилардан яна ўша ўзингиз билган эски жавобни—я'ни: «Энди ўқиб, қаерга борар эдинг?... Ёки, колхоз йириклашгани учун қийинчиликдан қўрқаяпсанми?», деган гапни эшитдим.

— Менга ҳам,—деди партия ташкилотининг секретари ўртоқ Обидов, — «ма'лумотинг етарли, саводинг бор, кифоя-да», демоқдалар.

Раис ёзув столининг тортмасидан «Ленинизм масалалари» китобини олиб бизга узатди-да, куйиниб гапирди. — Мен хат чўплар солиб қўйган бетларни ўқинг. Ўртоқ Сталиннинг бу та'лимотлари колхоз раҳбарларига ҳам тамомила тааллуқлидир.

Китобнинг 736 ва 738-нчи бетларини очиб ўқидик. Ўртоқ Сталиннинг партия XVIII с'ездида қилган ҳисобот докладининг кадрларга оид қисмида бундай дейилган:

> **«...лекин, биринчидан, эски кадрлар ҳаммавақт оз, керагидан кам бўладилар ва улар табиат қонунларига мувофиқ қисман сафдан чиқабошлайдилар. Иккинчидан, эски кадрларнинг бир қисми ба'зан ўтмишга қаттиқ ёпишиб олиб, шу ўтмишда қотиб қолишга, эскиликда қотиб қолишга ва ҳаётдаги янгиликни кўрмасликка мойил бўлади. Бу — янгини сезиш ҳиссини йўқотиш, деб аталади. Бу жуда жиддий ва хавфли камчилик», —**

— Ана, кўрдингизми? Бу сўзларни ўртоқ Сталин 1939 йилда айтган. Бу доно сўзларнинг нақадар ҳаққонийлигини ўз кўзимиз блан кўриб келаяпмиз. Саводсизлик натижасида, фақат шу куннигина кўриб, эртани ўйламаслик эскиликда қотиб қолиб, янгиликни сезиш ҳиссини йўқотиш оқибатида, ўнларча эски колхоз раислари сафдан чиқиб қолдилар. Мен қатордан тушиб қолишни истамайман.

— Ўртоқ Неков чиндан ҳам ҳақли,— деди партия ташкилотининг секретари ўртоқ Обидов. — колхозимиз 800 гектар пахта майдонига эга. Дуруст, 1949 йилда пахта тайёрлаш планини ошириб бажариб, салкам 5 миллион сўм даромад олдик. Аммо ҳар гектардан олган ҳосилимиз зўрға 18 центнерга етди. Эндиликда, ишни техника, механизация ҳал қилади. Ҳосилни тобора кўтариш, колхозни ҳартарафлама ривожлантириш учун билим керак, техникани ўрганиш, унинг «тили»га тушуниш зарур. «Хўп, бажарамиз» чилик блан энди раҳбарлик қилиб бўлмайди.

☆

Ўртоқ Раҳим Неков — колхоз душманларига қарши курашда чиниққан, колхоз хўжалигини мустаҳкамлашда зўр фаолият кўрсатган колхозчи деҳқонлардан бири. У, 1932 йилдан буён колхоз раислиги постида ишлаб келмоқда. У раҳбарлик қилаётган гигант «Маданият» колхози эришган муваффақиятлар анчагина катта ва салмоқдор.

Қишлоқ хўжалигимиз йилдан йилга ўсиб, деҳқончилик маданияти тобора кўтарилмоқда. Майда колхозларнинг йириклашуви муносабати блан вужудга келган катта истиқбол ҳаммага ма'лум. Мамлакатимиз саноати қишлоқ хўжалиги учун хилма-хил мураккаб машиналар етказиб бераётир. Яқин келажакда колхоз қишлоқлари маданий колхоз шаҳарларига айланади. Колхоз тузумининг мана шу истиқболлари колхоз раҳбарларининг кенг билимли, юқори савияли кишилар бўлишларини талаб қилади. Ҳарбир янгиликни сезиш ҳисси билимга боғлиқ.

«Маданият» колхозининг истиқболи ҳақида тузилган планга кўра, 1953 йилга бориб, ҳар гектардан 40 центнердан пахта ҳосили етиштирилиши, экин майдони 1.100 гектарга, боғ-токзорлар 150 гектарга кўпайиши, жамоат маҳсулдор чорвачилиги ҳозирги сонидан уч ҳисса ошиши керак. Колхоз қишлоғи бошдан-оёқ қайта қурилиб, электр станция, туғруқхона, касалхона, янги мактаб, 300 хўжалик учун янги уй қурилиши мўлжалланган. Колхоз раиси ўртоқ Неков бу нарсаларга онгли равишда қарашга интилади. У бундай дейди:

— СССР Министрлар Советининг «Суғориладиган ерлардан тўла фойдаланиш ва қишлоқ хўжалик ишларини машиналаштиришни яхшилаш мақсадида янги суғориш системасига ўтиш тўғрисида» қабул қилган тарихий Қарорини мен қишлоқ хўжалигида ғоят катта революцион воқиа деб тушунаман. Колхозимиз 3 қишлоқнинг ўртасида. Шу 3 қишлоқ доирасида 200 га яқин майда ариқча бор. Ҳар йигирма қадамда бир кўприк. Бу сон-саноқсиз кўприклардан трактор ўтказиш амри-маҳол. Юк машиналаримиз деярлик ҳафтада бир марта ремонтда ётади. Экин суғориш учун бериладиган сувнинг тенг ярми ариқчаларда йўқолади. Ўртоқ Сталиннинг бевосита ғамхўрлиги ва ташаббуси блан чиқарилган қарор суғориш системасидаги жуда кўп тартибсизликларни бартараф қилади. Бу қарорнинг аҳамиятига тушуниб етиш ва уни амалга ошириш учун ҳам илм керак. Ўқимасак, икки оёқлаб оқсашимиз турган гап.

Ўртоқ Нековдаги интилишни, янгиликни сезиш ҳиссиётини табриклаш керак. Чунки бундай сезги ва интилиш, афсуски, Бухоро областидаги кўпгина колхоз раисларида учрамайди. Свердлов район партия комитети ўртоқ Нековнинг ҳаққоний талабини қондиришлари, шунингдек унинг олға интилишини қўллаб-қувватлашлари керак.

Свердлов районидаги Сталин номли колхоз илгари 250—300 гектар ерга чигит экар эди. Бу колхозга Ленин номли, Каганович номли колхозлар қўшилди. Колхознинг умумий пахта майдони 760 гектарга етди. Колхоз 1953 йилда ҳар гектардан 60 центнер пахта бериши керак. Колхоз жойлашган Қоровли, Чандир, Оғар, Денов қишлоқлари қайта қурилиши лозим. Колхознинг бўлинмас фондида бирнеча миллион сўм пул ҳам бор.

Ўртоқ Султон Одилов 1939 йилдан буён раис бўлиб ишлайди. Колхознинг пахтачиликда эришган муваффақиятлари учун ўртоқ Одилов 4 марта орден ва медаль блан мукофотланган. У, деҳқончиликда бой тажрибага эга. Лекин ўртоқ Одилов ҳамон чаласавод, ҳатто газетани ҳам ўқишга қодир эмас. Колхоз партия ташкилотининг секретари О. Худоев, ҳосилот советининг раиси Ж. Ҳожиев ўртоқлар ҳам қўл қўйишнигина биладилар, холос.

Когон районидаги Сталин номли энг йирик колхознинг раиси ўртоқ Рўзи Азизов, «Ленинизм» колхозининг раиси ўртоқ Саидов, Вобкент районидаги Сталин номли колхознинг раиси Даврон Бобоқулов, Кармана районидаги «Маданий инқилоб» колхозининг раиси Раҳимов ўртоқлар ақалли бошланғич мактаб ҳажмида ҳам ма'лумотга эга эмаслар.

Колхозларнинг йириклашуви, уларнинг истиқболлари ва қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган янги вазифалар колхоз раҳбар кадрларидан кенг билимли бўлишни, бой тажрибаларини чуқур назария блан боғлашни ва янгиликни сезиш ҳиссига эга бўлишни талаб этади. Ташкилотчи, ҳалол ва фидокорона ишлаб келаётган, колхозчилар оммасининг ишончига, ҳурматига сазовор бўлган колхоз раҳбар кадрларини ўқитиш шарт. Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитети Ўзбекистон К(б)П X с'ездининг бу ҳақдаги қарорини бажаришлари керак.

С. КАРИМОВ.

Қанд лавлаги қазиш бошланди

ЯНГИЙЎЛ, (ЎзТАГ). Янгийўл районининг колхозлари 5 сентябрьда қанд лавлагини қазий бошладилар. Лавлагизорларда мўл ҳосил етиштирилди. Лавлагининг ўртача вазни 500 граммдан ортади. Лавлагини йиғиштириб олиш олдидан қазишни енгиллатиш ва лавлаги ширасини сақлаб қолиш учун лавлагизорлар суғорилди.

Район лавлагикорлари лавлагини йиғиштириб олишга яхши тайёрлик кўрдилар. Уруғ трактор блан экилган участкаларда лавлаги қазийдиган машиналар блан бирқаторда, ғўзапояни юладиган машиналардан ҳам фойдаланилмоқда. От сеялкаси блан экилган участкаларда лавлаги қазиш учун махсус асбоблар ишлатилаётир. Бригада ва звеноларнинг ҳаммаси пичоқ ва қайроқ, замбил ва паншаха блан та'минланди. Йўллар ўз вақтида ремонт қилинди.

«Маяк» ва «Красний Октябрь» колхозлари биринчи куни лавлаги қазиш нормасини икки ҳисса ошириб бажардилар. Бу колхозлар Янгийўл қанд заводига янги ҳосил ортилган биринчи карвонларни юбордилар.

Районнинг лавлагикорлари тинчлик вахтасида ишлаб, 15 ноябрьгача лавлагининг ҳаммасини қазиб олиш ва давлатта ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 400 центнердан лавлаги топшириш мажбуриятини олдилар.

Кичик совхознинг катта иши

Самарқанд области, Пахтакор районидаги «Зарафшон» совхози (директори ўртоқ Мажидов) бу йил 175 гектар ерга уруғлик лавлаги экиб, уни олти марта парвариш қилди. Натижада, лавлаги ҳосили мўл бўлди. Совхоз ҳар гектар ердан пландаги 15 центнер ўрнига 22,5 центнердан лавлаги уруғи топширишга муваффақ бўлди. Уруғлик лавлагидан мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашган Раҳимқулов ва Муҳаммадиев ўртоқлар бошлиқ бригадалар планни 150 процентта етказиб бажардилар.

Совхоз 300 гектар ғалла майдонида ҳам мўл ҳосил етиштирди. Ҳар гектаридан пландаги 9 ўрнига 13,20 центнердан арпа-буғдой олди. Совхоз ғалла тайёрлаш давлат планини бажариб, уруғлик ва бошқа фондлар тўплаш планини ҳам тўла адо этди.

Совхозда жамоат чорвачилиги йилданйил ривожланмоқда. Бу йил бузоқ олиш плани 113 процент, қулун олиш 102, чўчқа болалари олиш плани 140 процент бажарилди. Давлатга чорва маҳсулотлари топшириш юзасидан ҳамма план тўла ва ошириб бажарилди.

Совхоз чорва қишловига намунали тайёргарлик кўрди. 5.000 ўрнига 6.700 центнер хашак ҳозирланиб, ғарамланиб қўйилди. Отхона ва молхоналар ремонт қилинмоқда.

Совхоз директори ўртоқ Мажидов биз блан суҳбатда бундай деди:

— Совхоз ишчилари фидокорлик блан меҳнат қилиб, кўпгина тўқайзор, шўр, ботқоқ ерларни ишга солдилар. Бу йил 50 гектар янги ер очилди. Биз бу муваффақиятларимизни мустаҳкамлаб, келгуси йилларда ҳам яхшироқ ишлаймиз.

Солиҳ ХЎЖАЕВ.

Узумдан мўл ҳосил етиштирилди

Қашқадар'ё области, Китоб районидаги колхозларнинг боғларида бу йил узум ҳосили мўл бўлди. Колхозчилар мўл ҳосилдан давлат мажбуриятига узум топширишни бошлаб юбордилар.

Райондаги «Ленин йўли» колхози бу йил давлатга 4 минг центнер узум топшириши керак. Колхозчилар 30 августгача 3 минг центнер узум топшириб, планни 75 процент бажардилар. Колхозда ҳосил мўл бўлди. Колхозчилар энг узоги блан 10 сентябрьгача давлатга яна 1000 центнер узум топшириб, планни тўла бажариш ва қўшимча узум топшириш мажбуриятини олдилар.

Р. МУРОДОВ.

Ўртачирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қорабойота Султонов бошлиқ звеносининг дала шийпонида. **Суратда:** (чапдан ўнгга) звено а'золаридан Н. Аҳмедов, Ф. Ҳамдамова, Ш. Эргашев, А. Алимбоев, Ю. Алимов ва М. Маҳмудова ўртоқлар радиоконцерт эшитмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

Беда уруғчилиги—колхоз хўжалигининг кўп даромадли тормоғидир

Пахта ҳосилини ошириш ва чорвачиликни ривожлантириш — кўпйиллик ўт ва айниқса беда майдонларини янада кенгайтиришга боғлиқдир. Шу сабабли республикамизнинг колхозларида беда уруғчилигини ривожлантириш ғоят катта аҳамиятта эга.

Беда уруғи мажбурий тартибда топширилади. Ҳарбир колхоз ўзига бириктиб берилган ер миқдорига қараб, давлатга гектар бошига ма'лум миқдорда беда уруғи топшириши лозим. Иттифоқ ҳукумати беда уруғи етказиб бериш мажбуриятини жорий қилиш блан бирга, колхоз уруғчилиги учун бирқанча имтиёз белгилади. Даставвал, беда уруғига пул блан қиммат ҳақ тўланади. Сўнгра беда уруғи ғалла ва пичан топшириш плани ҳисобига ёзилади. Бу эса беда уруғчилигини колхоз хўжалигининг сердаромад тормоғига айлантиради.

Мажбурият ҳисобига топширилган ҳар центнер беда уруғи учун, унинг сифатига қараб ҳақ тўлаш блан бирга, колхозларни ўт уруғи етиштиришда манфаатдор қилиш мақсадида, ҳар центнер беда уруғи 5 центнер ҳисобидан ғалла тайёрлаш ва 15 центнер ҳисобидан пичан тайёрлаш плани ҳисобига ёзилади.

Агар колхоз бу йил пичан топшириш планини бажарган бўлса, беда уруғи келгуси йил пичан топшириш плани ҳисобига ёзилади. Белгиланган пландан ташқари, топширилган беда уруғи эса дон ва пичан мажбурияти ҳисобига бир ярим марта ошириб ёзилади.

Шу блан бирга, беда уруғи топшириш плани ошириб бажарилганда, пландан ташқари топширилган уруғ учун колхозга: план 50 процентгача ошириб бажарилганда тайёрлаш нархига нисбатан 50 процент миқдорида, 50 процентдан 100 процентгача ошириб бажарилганда тайёрлаш нархига нисбатан 100 процент миқдорида, 100 процентдан ошириб бажарилганда тайёрлаш нархига нисбатан 200 процент миқдорида устама мукофот тўланади.

Лекин бу имтиёзлардан давлатга уруғ топшириш мажбуриятини ўз вақтида бажарган колхозларгина фойдаланаоладилар. Беда уруғи 1 декабрьгача топширилиб, уруғлик бўйича давлатдан қарзи бўлмаган, кўкламда экиш учун етарли миқдорда беда уруғи жамғариб қўйган тақдирдагина беда уруғи ғалла ва пичан топшириш ҳисобига ёзилади ва устама мукофот тўланади. Агар давлатга беда уруғи топшириш мажбурияти 1 декабрьгача бажарилмаса, бу ҳолда колхоз топширилмай қолган уруғнинг ҳар центнери эвазига ўзи учун белгиланган ғалла топшириш планидан ташқари, яна 5 центнердан ғалла топшириши керак.

Шу блан бирга, беда уруғи етиштиришда колхозчиларни шахсан манфаатдор қилиш ҳам кўзда тутилади. Колхоз томонидан белгиланган беда уруғи ҳосили планини ошириб бажарган ҳарбир бригада ва звено пландан ташқари олинган беда уруғи учун ғалла блан қўшимча ҳақ олади. Шу блан бирга, колхоз правлениеларига ўт уруғи учун колхоз томонидан давлатдан олинган пулнинг 30 процентини ўт уруғчилигида ишлаётган колхозчиларга тўлаш тавсия қилинади. Бригада ва звеноларда колхозчиларга ғалла ва пул блан қўшимча ҳақ тўлаш ҳарбир колхозчининг ўт уруғлари етиштиришда ишлаган меҳнат кунига қараб тақсимланади.

Демак, гектаридан ўрта ҳисоб блан 6 центнердан беда уруғи олганда, колхознинг ҳар гектар уруғлик ердан оладиган даромади янада кўпаяди, ғалла плани ҳисобига 30 центнер дон ва пичан плани ҳисобига 90 центнер пичан ёзилади. Уруғчиликда ишловчи колхозчилар эса ҳосил планининг ошириб бажарилиш даражасига қараб, қўшимча равишда пул ва ғалла оладилар.

Қишлоқ хўжалик ходимлари ва агрономлар беда уруғи етиштириш юзасидан белгиланган бу имтиёзларни колхозчиларга кенг тушунтиришлари керак. Беда уруғини ўз вақтида давлатга топшириш ва кўкламда экиш учун етарли уруғлик ғамлаб қўйиш катта аҳамиятга эгадир. Республикамизда давлатга беда уруғи топшириш мажбуриятларини ўз вақтида бажараётган колхозлар оз эмас. Лекин кўпчилик колхозлар беда уруғи топширишни чўзиб, давлат томонидан белгиланган ва юқорида айтилган имтиёзлардан фойдаланмай келадилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг Қарорига мувофиқ, бу йил уруғлик ўтларни ўриб-йиғиб олиш 1 октябрьгача, янчиш ва уруғни тозалаш ишлари 20 октябрьгача тугалланиши керак. Ҳозирги вақтда республиканинг колхозларида уруғлик бедапояларнинг қарийб ярми ўрилди. Лекин уруғни янчиш, тозалаш ва айниқса давлатга топшириш ишлари жуда секин бормоқда. Ўзбекистон ССР Пахтачилик ва Қишлоқ хўжалик министрликлари, область ва район совет ҳамда партия ташкилотлари уруғлик бедани ўриш, янчиш ва уруғни тозалаш ишларини тугаллашда колхозларга ҳартарафлама ёрдам беришлари керак.

Тошкент, Фарғона, Андижон, Бухоро областьлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг айрим колхозларида уруғлик бедани пичан учун ўришга, ўрим-йиғим вақтида уруғни кўп нобуд қилиш ҳолларига йўл қўйилаётир. Бундай аҳволга хотима бериб, область ва район партия, совет ҳамда қишлоқ хўжалик органлари уруғлик бедапояларни ўрибйиғиб олиш ишларини қаттиқ назорат остига олишлари керак.

Беда уруғчилигининг аҳамиятини тушуниб, нобудгарчиликка йўл қўймай, ҳамма ерда беда ўз вақтида ўриб олиниши, янчилиши, тозаланиши, беда уруғи топшириш давлат мажбурияти муддатида бажарилиши, ҳарбир колхозда экиш учун етарли миқдорда беда уруғи ғамлаб қўйилиши керак. Бу эса пахта-беда алмашлаб экишни тезроқ жорий қилиш имкониятини беради, ерларнинг унумдорлигини оширади, колхоз чорвачилигини янада ривожлантириш учун шароит туғдиради, колхозларнинг жамоат хўжалигини мустаҳкамлайди ва колхозчиларнинг фаровонлигини оширади.

С. КРЮЧКОВ.

СССР Тайёрлаш министрлигининг Ўзбекистон ССРдаги вакили.

Тинчлик ва демократиянинг қудратли қуроли *)

Улуғ Совет ватанпарвари, гениал пролетар ёзувчиси Максим Горький ижодининг жамият ва илғор ижтимоий фикрлар тараққиётидаги буюк роли ҳақида доҳи В. И. Ленин бундай деган эди: «Горький буюк бадиий асарлари орқали Россия ва бутун дун'ё ишчилари блан қаттиқ боғланди». В. И. Ленин Максим Горькийга бундай деб ёзган эди: «Сиз сан'аткорлик исте'додингиз блан Россия ишчилар ҳаракатига, фақат Россия ишчилар ҳаракатигагина эмас, — жуда катта фойда келтирдингиз».

Ҳақиқатан ҳам, Максим Горькийнинг ижоди кенг меҳнаткаш омманинг умид ва интилишларини ифодалаш блан бирга, жаҳон агрессиясига қарши нафрат шиори бўлиб жаранглади. У публицистик мақолаларида агрессорларнинг қабиҳ ниятларини, буржуа маданиятининг сотқинлигини, чиркинлигини фош қилиб, илғор инсониятни тараққиёт ва демократия душманларига қарши курашга чақирди.

«Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти улуғ пролетар ёзувчиси Максим Горькийнинг Америка ҳақидаги бирканча асарини: «Маданият арбоблари, сизлар ким блан?», «Сариғ иблис шаҳри», «Республика қиролларидан бири», «Ахлоқ муҳиби», «Насрий достон» каби публицистик мақолалари ва очеркларини ўзбек тилида тўплам ҳолида нашр этиб, кенг ўқучилар оммасини Горький публицистикаси блан таништиришда катта иш қилди.

Революцион ёзувчи ўзининг бу публицистик асарларида америка империализмининг монополистик ҳукмронлигига, реакциянинг турли қора кучларига, чиркин ва сохта буржуа маданиятига қарши ҳаққоний ўт очди. Горькийнинг бундай жанговарлик характердаги ижоди, халқларнинг озодлик учун курашини куйлайди ва буржуа индивидуализмининг барча кўринишларини фош қилади. Бу асарлар фақат фош қилиш блангина қолмай, бутун дун'ёда демократия ва социализм ғалаба қилажагига зўр ишонч ҳосил қилади.

Горький ўзининг Америка блан таништиручи бу публицистик асарларини 1906 йилда Америкага бориб ўз кўзи блан кўрганлари, ўз қулоғи блан эшитганлари ҳақида ёзди. У зўр ғазаб блан тўлиб-тошиб: «бу ерда ҳамма нарса одамларни кўр, кар қилиш, майиб қилиш учун атайин шундай яратилган», дейди.

Алексей Максимович ўзининг «Маданият арбоблари, сизлар ким блан?» деган ўткир публицистик мақоласида буржуа зиёлиларининг «Ҳаммавақт ва асосан буржуазиянинг турмушини безаб кўрсатишдан иборат» бўлган ишларини фош қилади ва бутун дун'ёдаги тараққийпарвар кишиликни ғоявий жиҳатдан бирлашишга чақиради. Буржуа зиёлилари ҳас-пўшлаб келган Американи ва унинг агрессорлик сиёсатини буюк адиб қаттиқ қоралайди.

Империалистларнинг кичик давлатларни иғвогарлик блан бир-бирига қайраб солиш, шу блан енгилган давлатни тақсимлаш мақсадидаги яширин найрангларини М. Горький фош қилади. «Европа ва Америка Қўшма Штатларининг капиталистлари японларни ва хитойларни пул ва яроғ-аслаҳа блан та'минлаб, бир-бирларини қиришда уларга ёрдам бермоқдалар ва шу блан бир қаторда энг қулай пайтни пойлаб туриб, япон империализмига ўзларининг зирҳланган кучли муштларини кўрсатиб, ўлган айиқнинг терисини ботир қуён блан бирга тақсим қилиб олиш учун ўз флотларини Шарққа юбормоқдалар» деб ёзган эди буюк адиб.

Американинг тама'гирлик, юзсизлик қилаётгани ҳақида америка мухбирига берган жавобида бундай дейди: «Ҳа, мутлақо шубҳасизки, дун'ёнинг хўжайини бўлган Европа ва Америка буржуазияси йил сайин тобора нодонроқ, аҳлан ожизроқ, ваҳшийроқ бўлиб бормоқда ва шу буржуазиянинг ўзи сизнинг сиймонгизда буни тушуниб турибди».

М. Горький буржуа маданияти чириб бораётганлиги ҳақида бундай дейди: «Ба'зан зиёлилар «маданият ижодиёти»ни ўз ишлари деб, ўз «озод фикрлари» ва «мустақил иродалари»нинг натижаси деб ҳисоблар эдилар. Улар мана шу маданиятни энди ўз ишлари бўлмай қолганлигини ҳамда маданият—капиталистик дун'ёнинг ички зарурияти бўлмай қолганини тушунабошладилар... Маданий муассасаларга ажратилган маблағнинг қисқартирилиши ва айни бир вақтда қуролланишнинг узлуксиз кучайиб бориши ҳечкимни ҳайратга солмагонидек, ана шу ёввойиларча ҳаракат ҳам ҳечкимни ҳайратга солмаётир».

Горький ўзининг яна шу «Маданият арбоблари, сизлар ким блан?» мақоласида капиталистик мамлакатларга нисбатан бутун дун'ё нафрат туйғуси блан яшаётганини айтади. «300 миллион ҳиндилар инглиз лордлари ва бойқоллаларидан нафратланиб яшайдилар. 450 миллион хитой японларни ва европалиларнинг ҳаммасини ёмон кўради... Чунки Япония хитойларни талаш ҳуқуқини ўзига хос алоҳида ҳуқуқ деб ҳисоблайди. Ҳамманинг ҳаммага нисбатан бўлган бу нафрати тобора зўрайиб ўткирлашиб бормоқда».

Ҳақсизлик ва қабоҳат душмани бўлган Горький «Сариғ иблис шаҳри» деган очеркида хунук, даҳшатли кўринишларга тўлиб-тошган, кўримсиз ва кўнгилсиз, «гўё ҳамма нарса—темир, тошлар, сув, дарахт—қуёшсиз, қўшиқсиз, бахтсиз ҳаётга қарши, оғир меҳнат асоратига қарши ис'ён қилаётгандай... Одамларнинг чеҳралари ҳаракатсиз, сокин. Гўё ҳечким ҳаётга қул бўлиш, аждаҳо шаҳарнинг еми бўлиш бахтсизлигини сезмаётгандай» кўринган Американинг жонли, реал тасвирини беради ва «агар сен бу шаҳарга кириб қолсанг, ўзингни тош ва темирдан ясалган ошқозонга тушиб қолгандай, бирнеча миллион одамни ютиб юборган ва уларни кемириб ҳазм қилаётган қоринга тушиб қолаётгандай сезасан» деб, Америка халқлар учун тюрьма эканини айтади.

Максим Горький «Республика қиролларидан бири» номли асарида америкали бир миллионер блан қилган суҳбатини баён қилади. Миллионер: «Яхши ҳукумат ичида социалистлар бўлмаслиги керак» дейди. Унинг бу истаги Америка ҳукуматнинг ҳозирги сиёсатида ўз ифодасини топмоқда. Миллионер яна: «Америка—дун'ёда энг яхши мамлакат. Американлилар ер юзидаги энг яхши одамлардирлар. Уларда ҳаммадан ҳам пул кўп. Бизнинг пулимизчалик пул ҳечкимда йўқ. Шунинг учун ҳам бутун дун'ё тезда бизники бўлади». дейди. Унинг бу истаги «яхши ҳукумат»нинг ҳозирги сиёсатида қуролланиш, янги уруш очишга интилиш, босқинчилик ва атом дўқи шаклида ўз ифодасини топмоқда.

«Насрий достон»да М. Горький Американинг энг йирик Чикаго шаҳрини характерлаб, унинг ўғрилар, банкирлар шаҳри эканлигини айтади ва бу ўғрилар блан банкирлар ўртасида фарқ жуда оз эканлигини кўрсатади.

Қарийб ярим аср муқаддам ёзилган бу асарлари блан М. Горький Американинг ва америкали долларчиларнинг қиёфаси ҳақида гапириб, Америка Қўшма Штатлари уруш оловини ёқувчилар штаби бўлиб қолажагини билдирган эди. Горькийнинг бу башорати букун ўз ифодасини топмоқда. Горький ўша йиллардаёқ америка империализмининг қабиҳ ниятларини, оч аждаҳо каби бутун дун'ёни ютиб юбориш истакларини айтиб ўтган эди. Бу та'бир ҳозир амалда кўрилмоқда.

Горькийнинг ярим аср илгари капитализм мамлакатлари ҳақида ёзган бу ажойиб асарлари букун ҳам ўз қимматини йўқотмаган. У асарлар шу куннинг сўзи бўлиб янграмоқда. Горький бу мақолаларида қон тўкиш, кишиларни қириш йўли блан жаҳонга ҳукмрон бўлишни ният қилиб олган реакция лагерига қарши курашди.

Горький бутун илғор инсониятни империализмга, реакция кучларига қарши бирлашишга, маданият ва тинчлик душманларига қарши курашишга чақирган эди. Бу чақириқ ҳозир ҳам барча халқлар тилида янграмоқда. Ниҳоят Горький дун'ёнинг икки лагерьга бўлингачлигини уқдирди ва ўзи демократия лагерида туриб, тинчликни ҳимоя қилди. Ҳозир бутун тараққийпарвар кишилик унинг чақириғига қўшилиб тинчликнинг улуғ байроқдори ўртоқ Сталин етакчилигида тинчлик тарафдорлари сафида бормоқдалар.

Горький ижодиёти, унинг илғор фикрлар ташвиқ қилучи ўткир публицистик мақолалари ва очерклари мазмунан бутун дун'ё меҳнаткашларининг манфаатини кўзлайди ва зўр бадиий қуввати блан барча халқлар томонидан севилиб ўқилади.

Горькийнинг революцион ижодиёти хитой ёзувчиларига ҳам зўр та'сир кўрсатди. Хитойнинг машҳур ёзувчиси Мао Дун: «Горькийнинг ҳозирги замон Хитой адабиётига бўлган та'сирини камситиш мумкин эмас», дейди. Бу фикрни қувватлаб Оу Ян-шань бундай дейди: «...Хитой адабиётига Максим Горькийдек зўр та'сир қилган бошқа бирон чет эл ёзувчиси йўқ».

Асарнинг таржимаси ҳам диққатга сазовордир. Тўпламдаги асарларни таржима қилган шоир Асқад Мухтор, Мирзакалон Исмоилий ўртоқлар Горький публицистикасининг ўзига хос революцион стилини, ибораларидаги фикрий ўткирлик, кескинлик ва сиёсий жанговарликни изчиллик блан бераолганлар, асарнинг оригиналлик қимматини сақлашга эришганлар.

Горький публицистикаси шу жиҳати блан ҳам қимматлидирки, у совет халқлари адабиётига зўр та'сир этиб, совет адабиётида, шу жумладан, ўзбек совет адабиётида сиёсий публицистиканинг ривожланишида асосий омил бўлди.

Горькийнинг Америка ҳақидаги бу публицистик асарлари совет ёзувчиларининг халқаро темадаги асарларига ҳозирги вақтда ҳам зўр та'сир этмоқда.

Ўткир РАШИД.

*) М. Горький. «Америкада». «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти. Редактори — У. Муҳамедов. Тиражи 30.000. Баҳоси 2 с. 25 т.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

◆ **Самарқанд** область, Пойариқ район кинолаштириш бўлими колхозчиларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида районда 2 та кўчма кино ташкил этди.

Н. Мақсудов.

◆ **Наманган** область, Тўрақўрғон район, Арғин қишлоқ советидаги Берия номли колхозда кўчириб келтирилган 30 хўжаликка янги уй-жой қурилаётир.

А. Холбоев.

◆ **Фарғона** областининг Киров районида кўчма кино ташкил этилди. Кўчма кино Сталин номли ва Фрунзе номли колхозларда «Берлиннинг таслим бўлиши», «Дон казаклари», «Учинчи зарба» ва бошқа кинофильмларни кўрсатди.

И. Бобоев.

◆ **Хоразм** область, Янгиариқ район, Куйбишев қишлоқ советидаги «Пионер» колхозида радиоузел қурилди ва 120 колхозчининг уйи радиолаштирилди.

◆ **Қашқадар'ё** область, Китоб районининг марказида партия кабинети ва намунали кутубхона учун янги бино қурилди.

◆ **Тошкент** область, Юқоричирчиқ районидаги «Опитник» колхози қошида янги еттийиллик мактаб биноси қурилди.

К. Ботиров.

◆ **Тошкент** область. Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхоз а'золарининг умумий мажлиси бу йил ҳаммом қурилиши учун 110 минг сўм ажратди. Ҳозир ҳаммом биносини тез кунда битказиш учун алоҳида қурилиш бригадаси ишламоқда.

Г. Нишонбоев.

◆ **Тошкент** қишлоқ районидаги Чоштепа қишлоқ совети учун янги идора биноси қурилди. Қишлоқ совети янги бинога кўчиб кирди.

Ғ. Абдуллаев.
Б. Усмонбеков.

◆ **Андижон** районидаги Сталин номли колхозда правление учун 7 хонали бино қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бино олдидаги боққа Ленин ва Сталинга ҳайкал ўрнатилди.

В. Ашуров.

◆ **Тошкент** область, Ўртачирчиқ районидаги Куйбишев номли колхозда кутубхона биноси қурилди. Кутубхона учун 1500 сўмлик турли китоблар сотиб олинди.

М. Йўлдошев.

◆ **Наманган** районида кўчма кино ташкил этилди. Колхоз дала шийпонларида «Уларнинг ўз ватани бор», «Навоий», «Сталинград жанги» ва бошқа кинофильмлар кўрсатилмоқда.

И. Назруллаев.

◆ **Хоразм.** Хева район, Сталин қишлоқ советидаги Сталин номли тўлиқсиз ўрта мактабнинг партия ташкилоти ҳузуридаги агитпункт яхши ишлаётир. Агитпунктга 16 агитатор жалб этилган. Агитаторлар шу қишлоқ советидаги Карл Маркс номли, Сталин номли ва бошқа колхозларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар.

А. Бобожонов.

◆ **Сурхондар'ё.** Жарқўрғон район маданий-оқартув бўлимининг ташаббуси блан янги агитмашина ташкил этилди. Агитмашинада кўчма кино ва кутубхона бор.

Ф. Бердиев.

Булғория озод қилинган куннинг олтийиллиги

Булғория Совет Армияси томонидан гитлерчилар зулмидан озод қилинган кунга 9 сентябрьда олти йил тўлади. Булғория Халқ республикаси ана шу буюк ва шодиёна байрамни халқнинг сиёсий активлиги ва меҳнат соҳасидаги ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда кутиб олмоқда.

Гитлерчилар ҳайдаб юборилганидан кейин барпо қилинган халқ ҳокимияти шу олти йил ичида Совет Иттифоқининг буюк тажрибасига таяниб, демократик асосда катта ислоҳотлар ўтказди. Бу ислоҳотлар мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий қиёфасини тамомила ўзгартириб юборди. Бу ислоҳотлар социализм асосларини қуриш учун реал шароитни вужудга келтирди. Ҳозирги пайтда булғор халқи республиканинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлайдиган, аҳолининг моддий аҳволини янада яхшилайдиган ва халқ хўжалигининг социалистик негизда юксалишини та'минлайдиган бешйиллик планни амалга ошириш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқда.

«Бошқалар ўзгача шароитларда,—деган эди Георгий Димитров,—юз йил мобайнида амалга оширган ишларни биз ўн-йигирма йил ичида бажаришимиз керак. Шундай қилгандагина биз миллий мустақиллигимизни та'мин этамиз ва моддий аҳволимизни тобора яхшилаймиз».

Коммунистлар партияси раҳбарлигидаги булғор халқи ўз йўлбошчисининг васиятларини бажариб, халқ-демократик тузуми шароитида мамлакатнинг ижодий кучлари битмас-туганмас эканлигини амалий ишлари блан исбот қилмоқда.

Ма'лумки, Булғория Совет Армияси томонидан озод қилинган пайтгача мамлакат иқтисодий ҳалокат ёқасида турар эди. Капитализм шароитида мамлакатнинг халқ хўжалигини тиклаш учун лоақал ўн йиллаб вақт керак бўлур эди. Аммо ўз тақдирининг хўжайини бўлиб олган халқ немис-фашист оккупациясининг оғир оқибатларини тез орада йўқотаолди. Икки йиллик пландининг муваффақиятли бажарилиши натижасида мамлакатнинг хўжалиги тикланибгина қолмай, балки урушдан аввалги тараққиёт даражаларини ҳам кейинда қолдирди. 1948 йилнинг охирига келганда саноат ишлабчиқаришининг ҳажми урушдан аввалдагига нисбатан 75 процент, тайёрланган ишлабчиқариш қуроллари икки ярим марта, кенг исте'мол моллари бир ярим марта ошганлигини, миллий даромад эса 1938 йилдагига нисбатан 10 процент кўпайганлигини айтиб ўтиш кифоядир.

Меҳнаткашлар ички реакцияга қарши шиддатли курашда бу муваффақиятларга эришдилар. Мамлакатдаги ички реакция халқ ҳокимиятининг самарали ишлашига ҳарқандай йўллар блан халақит беришга уринди. Республика шаҳарларида капитализм негизлари тамомила йўқотилган ва қишлоқларда эса қулоқ унсурларни чеклаш сиёсати амалга оширилаётган ҳозирги пайтда Булғория ишчилар синфи меҳнаткаш деҳқонлар блан тобора маҳкам алоқа боғлаб, ўзининг ижодий кучларини янада кенг миқ'ёсда юксалтириш имконига эга бўлди.

Ўтган йили Булғорияда беш йиллик биринчи йилининг программаси муваффақиятли бажарилди. Кўпгина корхоналарнинг ишчилари зўр ғайрат блан меҳнат қилиб, йиллик топшириқни муддатидан анча илгари бажариб бўлдилар, енгил саноат эса йиллик планни 11 ой ичида бажарди ва пландан ташқари неча миллион левлик кенг исте'мол моллари ишлаб чиқарди. Булғорияда бир йил ичида 267 янги саноат корхоналари ишга туширилди ва эски корхоналардан 106 таси қайтадан қурилди.

Булғория саноатининг энг ёш тормоғи бўлган машинасозлик саноати айниқса катта муваффақиятларга эришди. Машинасозлик заводларининг коллективлари илғари чет эллардан келтирилган локомотивлар, тракторлар, юк автомашиналари, газогенераторлар, молотилкалар, ўрилган экинларни боғлайдиган машиналар ва бошқа машиналар ишлаб чиқара бошладилар. Булғориянинг машинасозлик саноати 1939 йилдагига нисбатан 33 процент ўсди.

1949 йилнинг охирига келганда металлургия саноатида ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдори урушдан аввалдагига нисбатан 22,5 марта ортди. Кўмир чиқариш бир ярим мартадан зиёд ва руда чиқариш 2,5 марта кўпайди. Бир йил ичида бирқанча теплоцентраль ва гидроцентральлар ишга туширилди, 400 қишлоқ электрлаштирилди.

Бу йил саноат маҳсулоти 1949 йилдагига нисбатан яна анча ортди.

Бу муваффақиятлар халқ оммаси ижодий фаолиятининг натижасидир.

Фабрика ва заводларда ишлабчиқариш планларини муддатидан илгари бажариш учун, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун социалистик мусобақа тобора кучаймоқда. Шу йилнинг июнь ойигача мусобақада 450 минг ишчи қатнашди. Ишлабчиқариш новаторлари ва рационализаторлари кўпаймоқда. Улар совет стахановчиларининг илғор тажрибаларидан фойдаланиб, ажойиб ютуқларга эришмоқдалар.

Ҳозирги вақтда, масалан, Булғория тўқимачиларидан 3 мингдан ортиқ киши кўп станокда ишламоқда. Уларнинг кўпи юксак меҳнат унуми намуналарини кўрсатмоқда. Бутун мамлакатга номи чиққан тўқучи хотин-қизлардан Лиляна Димитрова ва Гица Андрееввалар ҳозирги вақтда 1953 йил плани ҳисобидан маҳсулот тайёрламоқдалар. «Балкан» фабрикасининг йигирувчиси Софья Степанова бирнеча йиллардан буён нормадаги 400 урчуқ ўрнига минг урчуқда йигириб келмоқда.

Бундай мисоллар жуда кўп. Бу мисоллар меҳнаткашлар оммасининг ватанпарварлик руҳи ғоят ўсганлигини кўрсатади. Меҳнаткашлар оммаси эндиликда капиталистларга эмас, балки ўзлари учун, ўз Ватанини яшнатиш ва унинг қудратини мустаҳкамлаш учун ишлаётганликларини яхши билади.

Булғория деҳқонлари янги йўлга ўтмоқдалар. Мамлакатда меҳнат кооператив хўжаликларининг сони тўхтовсиз ортмоқда. Ҳозирги вақтда икки мингдан ортиқ шундай кооперативлар бор. Камбағал деҳқонлар кетидан ўртаҳол деҳқонлар ҳам хўжаликнинг коллектив формаларига ўтмоқдалар. Якка хўжаликлар план асосида ишламаганлари ҳолда, деҳқончилик кооперативлари ўз ишларини план асосида олиб бормоқдалар, совет мамлакатидаги колхозларнинг бой тажрибаларидан фойдаланмоқдалар, илғор агротехникани жорий қилмоқдалар ва мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Булғория ҳукумати қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта э'тибор қилмоқда. Мамлакатда суғориш каналлари, сув омборлари қазилмоқда, янги ерлар ўзлаштирилмоқда, далаларни иҳота қилиб дарахтлар ўтказилмоқда. Қишлоқ хўжалиги мустаҳкам техника базасига эга бўлмоқда. Бу чора Булғория қишлоқларини аста-секин социализм йўлига кўчириш учун шароит вужудга келтиради.

Республика маданий қурилиш соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Умумий мажбурий та'лим муваффақиятли суратда амалга оширилмоқда. Катта ёшдаги аҳоли ўртасида саводсизликни тугатиш учун қат'ий кураш олиб борилмоқда. Халқ ҳокимияти барпо қилингандан буён ўтган йиллар ичида мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларида 2.000 га яқин янги бошланғич мактаб, юзларча ўрта ўқув юртлари ва техникумлар, ишчи ёшлар учун 150 дан ортиқ кечки мактаб, икки университет ташкил этилди. Театрлар сони қарийб уч марта кўпайди. Корхоналар, муассасалар ва қишлоқларда 3.000 дан ортиқ театр ҳаваскорлари коллективлари тузилди. Тўрт минг қироатхона маданий-оқартув ишларини кенг миқ'ёсда олиб бормоқда. Нашр этилаётган китоб, газета ва журналларнинг тиражи йил сайин кўпаймоқда.

Мамлакатдаги маданий кучлар олдига яқин йиллар ичида республикани ёппасига саводхонлар мамлакатига айлантириш вазифаси қўйилди.

Булғор халқи ўз ғалабаларининг якунларини тўплаб, ўзининг халоскори ва дўсти Совет Иттифоқига зўр миннатдорчилик изҳор қилади. Совет Иттифоқи республикага ҳарбир соҳада самимий ёрдам бериб келмоқда. Булғория меҳнаткашлари Совет Иттифоқининг катта ёрдамига таяниб, камол ишонч блан социализм йўлидан олға бормоқдалар.

Совет Иттифоқи блан дўстлик ва ҳамкорлик булғор халқининг озод ва мустақил ҳаёт кечиришини та'мин этди. Бу дўстлик ва ҳамкорлик Булғория демократиясининг кучларини бирлаштирди. Булғория демократияси мамлакат ичкарисидаги реакцияни тор-мор келтираолди ва республикани ўзи танлаб олган йўлдан четга чиқариш учун уринган империалистларнинг хуружларига қат'ий зарба берди.

Булғория тинчликни ва демократик ҳамкорликни кўзда тутган сталинча ташқи сиёсатга тамомила қўшилиб, ўзининг халқаро аҳволини мустаҳкамлади ва Совет Иттифоқи етакчилигидаги қудратли тинчлик лагерида фаол қатнашмоқда. Булғор халқи Стокгольм Мурожаатини якдиллик блан ма'қуллаб, тинчликка интилаётганлигини яққол ифода қилди. 6 миллиондан ортиқ булғор граждани Стокгольм Мурожаатига қўл қўйди.

Ҳозирги вақтда республикада тинчлик тарафдорларининг миллий с'ездига тайёргарлик кучайтириб юборилди. Бу тайёргарлик тинчлик учун, ишлабчиқариш планларини муддатидан илгари бажариш учун, халқ хўжалигини янада ривожлантириш ва маданиятни юксалтириш учун курашни кучайтириш шиори остида ўтмоқда. Булғор халқи меҳнат фронтидаги ажойиб муваффақиятлари блан тинчлик, демократия ва социализм ишига садоқатини намойиш қилиб кўрсатмоқда.

Д. БОЧАРОВ.

Хавфсизлик Советининг 7 сентябрьдаги мажлислари

НЬЮ-ЙОРК, 7 сентябрь. (ТАСС). Хавфсизлик Совети бугун икки марта — эрта блан ва тушдан кейин мажлис қилди. Бугунги мажлисларнинг кун тартиби ҳам кечаги мажлисникидек эди.

Хавфсизлик Советининг раиси Жебб лисинманчилар вакили Чэнни Хавфсизлик Совети столи ёнига келиб ўтиришни таклиф этди. Совет Иттифоқи вакили Малик бу қарорга қарши норозилик билдирди ва бу қарорни қонунга хилоф ҳамда адолатсиз қарор деб атади, чунки Совет Иттифоқи томонидан киргизилган таклиф лисинманчилар тўдасининг вакилини сра қизиқтирмайди. Малик айтдики, Қуриядаги тинч аҳолининг америка ҳаво кучлари томонидан ваҳшийларча бомбардимон қилинаётганлиги тўғрисидаги шикоят Хавфсизлик Советига Қурия халқ демократик республикасининг шикоятига мувофиқ топширилди. Лекин шунга қарамай, қонунга хилоф қарор чиқарилганлиги орқасида Қурия халқ демократик республикасининг вакили мажлисда қатнаштирилмаётир. Аммо бу масалани муҳокама қилишда лисинманчилар тўдасининг вакилини чақиришга ҳечқандай асос йўқ, чунки лисинманчилар тўдасининг вакили Қуриядаги тинч аҳолининг ваҳшийларча бомбардимон қилинишини тўхтатишдан асло манфаатдор эмас, бунинг аксинча, Макартур блан ва америка милитаристлари блан биргаликда ана шу ваҳшиёна бомбардимонларни авж олдирмоқда.

Жебб ўз жавобида лисинманчилар вакилини чақиришга «мажбур» эканлигини, чунки «Қурия республикасига қарши агрессия тўғрисидаги шикоят» кун тартибида муҳокама қилинаётганлигини, Хавфсизлик Совети бу масалани қараб чиқиш учун лисинманчилар вакилини чақиришга қарор берганлигини айтди.

Малик сўзини такрорлаб, совет делегацияси бу қарорни қонунга хилоф деб ҳисоблайди, деди.

Шундан кейин Малик, Қурия халқ-демократияси республикаси ташқи ишлар министрининг тинч қурия аҳолисининг уй-жойлари, касалхоналар, мактаблар ва шу сингарилар ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлигига қарши норозилик билдириб Хавфсизлик Советига юборган телеграммаси, шунингдек лисинманчилар тўдасининг жиноятлари тўғрисида Қурия Бирлашган демократик ватан фронтининг баёноти Хавфсизлик Советининг протоколларига киргизилсин, деб талаб қилди.

Жебб ҳар икки ҳужжат Хавфсизлик Совети а'золарига тарқатилганлигини айтди. Аммо у, бу ҳужжатлар жуда узун ёзилган бўлиб, уларни Хавфсизлик Советининг ҳозирги мажлисида ўқиб бериш иложи йўқ, деди.

Малик сўзини такрорлаб, мазкур ҳужжатларнинг муҳимлигини э'тиборга олиб уларнинг ҳозирги мажлис протоколларига киргизилишини талаб қиламан, деди. Аммо Малик Жеббнинг бу ҳужжатларни ўқиб бермай мажлиснинг протоколига қўшиб қўйиш ҳақидаги таклифини қабул қилди.

Сўнгра Малик Совет Иттифоқининг, Хавфсизлик Совети Америка Қўшма Штатларини Қурия шаҳарлари ва тинч аҳолисининг бомбардимон қилинишини ва ўққа тутилишини тўхтатишга чақирсин, деган резолюциясини ҳимоя қилиб гапирди. Малик Қурия халқ-демократик республикаси ташқи ишлар министрининг ҳечқандай ҳарбий иншоотлар бўлмаган жойлардаги тинч аҳолининг ваҳшиёна бомбардимон қилинишига қарши норозилик билдириб юборган телеграммасининг мазмунини, шунингдек лисинманчилар тўдасининг жиноятлари тўғрисида Қурия Бирлашган демократик ватан фронти юборган мактубнинг мазмунини баён қилди. Малик, Қуриядаги тинч шаҳарлар ва Қурия аҳолисининг ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлигини ва ўққа тутилаётганлигини Гитлернинг жиноятлари бланғина таққослаб кўриш мумкин деди. Малик америка мухбирларининг хабарларидан ва Америка Қўшма Штатларининг расмий ҳарбий ахборотларидан айрим ўринларни ўқиб берди. Бу хабар ва ахборотларда ҳарбий аҳамиятга эга бўлмаган иншоотларнинг доим вайрон қилинаётганлиги та'кидланади.

Америка қўмондонлиги бутун-бутун қишлоқларни ёндириб, яксон қилмоқда.

Малик Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Бойлснинг хабаридан парчалар келтирди. Бу хабарда, ҳаводан қилинган бомбардимонлар ва ҳарбий-денгиз кемаларидан тўпга тутиш натижасида вайрон бўлган Йондок харобалари, Нагасакида атом бомбаси портлаганидан кейин харобага айланган Нагасаки манзараларини эсга туширади, дейилган. Америка ҳаво кучлари, — деди Малик, — шаҳарларни ва саноат марказларини бомбардимон қилиш бланғина қолмай, балки кўчаларда қатнаб турган кишиларни ва шолипоя ҳамда полизларда ишлаб турган деҳқонларни ҳам ўққа тутмоқдалар. Америка олий қўмондонлиги Қурияда жуда қутуриб кетиб, «ҳамма ёқни куйдириб вайрон қилиш» тактикасини қўлламоқда. Америка қуролли кучлари президент Трумэннинг буйруғи блан Қурияга бостириб кирган эдилар. Малик «Нью-Йорк таймс» газетасининг 1 август сонида босилган хабарни мисол қилиб келтирди. Бу хабарда айтилишича, америка соқчи аскарлари 1-нчи отлиқ (мотомеханикалаштирилган. — **Редакция**) дивизия позициялари орқасидаги уйларда партизанлар яширинган бўлсалар керак деган баҳона блан бу уйларга ўт қўя бошлаганлар.

Малик ўз уйларини ташлаб кетишга унамаган кишилар америка милитаристларининг ва уларнинг қўғирчоқ лисинманчилар тўдасининг фармойишига мувофиқ кўплаб ўлдирилаётганлигини исбот қиладиган далилларни ҳам келтирди. Тэчжонда 1.000 киши, бошқа бир шаҳарда эса 3.000 киши худди шу тарзда отилган. Ана шундай ваҳшиёна қонли террор натижасида кенг территорияларда ҳаётдан асар ҳам қолмаган. Малик айтдики, террорчилар бомбардимонларининг ҳарбий операцияларга сра ҳам алоқаси йўқ ва бу бомбардимонлардан кузатилган мақсад — Қурия аҳолисини қириш ва Қуриянинг саноатини ер блан яксон қилишдан иборат. Малик, шаҳарлар ва аҳоли планга мувофиқ, я'ни Гитлер томонидан э'лон қилинган ва одамхўрликдан иборат бўлган уруш программасига ўхшаш планга мувофиқ бомбардимон қилинмоқда, деди.

Малик Макартурнинг америкалилар гражданлар яшайдиган уйларга ҳарбий запаслар қўйилганлиги сабабли бу уйларни йўқ қилмоқдалар деган гапларини масхара қилиб, Макартур американинг Қуриядаги агрессиясини оқлаш учунгина шундай бема'ни ёлғон гапларни айтмоқда, деди. Малик дедики, Ачесон яқинда қилган баёнотида ана шундай асоссиз баҳоналардан фойдаланиб, қурия халқининг қасддан қириб ташланаётганлигини оқлашга уринди. Ачесон тинч шаҳар ва қишлоқларнинг ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлиги ҳақида ҳеч бир гап айтмади, чунки бундай бомбардимонлар Гаага битимини қўпол равишда бузишдир. Бу битим ўз кучида қолган экан, Америка Қўшма Штатлари унга амал қилиши керак.

Қурия халқ-демократик республикаси ташқи ишлар министрининг мактубига (бу мактубда Хавфсизлик Совети ваҳшиёна бомбардимон қилишларни тўхтатиш учун дарҳол чора кўрсин деб илтимос қилинади) яна тўхталиб, шунингдек ана шу ваҳшийликка қарши дунёдаги ҳамма мамлакатлардан Хавфсизлик Совети номига жуда кўп норозилик хатлари олинаётганлигини та'кидлаб, Малик сўзининг охирида бундай деди: Хавфсизлик Совети бу масала юзасидан Совет Иттифоқи томонидан тақдим этилган таклифни қабул қилиб, тегишли чоралар кўриши керак.

Малик сўзи таржима қилинганидан кейин танаффус э'лон қилинди.

НЬЮ-ЙОРК, 7 сентябрь. (ТАСС). Хавфсизлик Совети кундузги мажлисида Совет Иттифоқининг Қуриядаги тинч аҳоли ва шаҳарларнинг ваҳшийларча бомбардимон қилинишини тўхтатишга чақирган резолюциясини яна муҳокама қилабошлади.

Малик Америка Қўшма Штатларининг ваҳшиёна бомбардимон қилаётганлигини фош этган эди. Америка Қўшма Штатлари вакили Гросс бунга жавоб қайтармоқчи бўлиб уриниб кўрди. Аммо Гросснинг сўзи аслида Маликнинг баёнотини билвосита тасдиқлади, холос. Гросс ўз нутқининг бош қисмида Ачесоннинг 6 сентябрьда матбуот конференциясида, америка ҳаво кучлари фақат ҳарбий иншоотларни бомбардимон қилмоқдалар, деган гапларини асос қилиб келтирди. Шундан кейин Гросс Макартурнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига юборган докладидан парчалар ўқиб берди. Бу докладда Америка Қўшма Штатларининг қуролли кучлари радио орқали ва варақалар тарқатиш воситаси блан Қурия граждан аҳолисини «ҳарбий иншоотлар» атрофидан чиқиб кетишга ундамоқда, деб да'во қилинади. Гросс шундай варақалардан бирқанчасини ўқиб берди. Бу варақалар ҳақиқатда Америка Қўшма Штатларининг ҳаво кучлари граждан аҳоли яшаётган районларни бомбардимон қилаётганликларини тасдиқлайди.

Шундан кейин сўзга чиққан Ҳиндистон вакили Рау совет резолюциясининг кириш қисмида америка аэропланларининг бомбардимон қилиши натижасида қурия халқи кўплаб қирилаётганлиги тўғрисида келтирилган далилларга асосланиб, бундай деди: бундай бомбардимонлар тўғрисидаги хабарлар кўпдан буён кенг тарқалган ва бу хабарлар Ҳиндистон жамоатчилигини қаттиқ ташвишга солди.

Лекин шунга қарамай Рау, Ҳиндистон Совет Иттифоқининг таклифларига қарши овоз беради, деди. У Хавфсизлик Совети дастлабки текширишларни ўтказмай, қилинган «да'волар»га асосланиб, чора кўраолмайди деган баҳона блан ўз фикрини оқлашга уринди.

Жебб Англия вакили сифатида сўз олиб, Қуриянинг гуноҳсиз аҳолиси ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлигини худди Гросс каби сурбетларча «оқлаш»га уриниб кўрди.

Жебб ўз нутқининг бошида советлар ша'нига сурбетларча туҳмат қилди.

Шундан кейин сўзга чиққан Малик ўз баёнотида Гаага битимларига асосланганлигини ва бу битимлар ҳимоясиз шаҳар ва қишлоқларни ҳарқандай воситалар блан бомбардимон қилишни ва хусусан уларнинг ҳаво кучлари ва ҳарбий-денгиз кучлари томонидан бомбардимон қилинишини тақиқлаганлигини айтди. Малик, Америка Қўшма Штатлари ўзини Гаага битимлари блан боғланган деб ҳисоблайдими, деган саволимга Америка Қўшма Штатлари вакилидан ҳечқандай жавоб эшитмадим, деди. Америка Қўшма Штатлари вакили, — деди Малик, — бу бомбардимонлардан етказилган зарарлар қопланиши мумкин деб айтди. Бу сиёсат кичкина мамлакатларни тамомила менсимаслик сиёсатидир. Бу даставвал шаҳарларни вайрон қилиб, сўнгра, я'ни шаҳарлар йўқ қилиб юборилганидан кейин халқни тамомила қулликка солиш мақсадида «ёрдам бериш»ни таклиф этувчилар сиёсатидир. Ма'лумки, Қурия халқи бундай сиёсатга рози бўлаолмайди.

Малик сўзининг охирида тўғридан-тўғри «агрессор жанобларга ва уруш оловини ёқувчиларга» мурожаат қилиб, уларга Қуриядаги агрессияни тўхтатингиз ва қурия халқига ўз ҳаётини бошқа мамлакатларнинг дахлсиз уюштириш имконини берингиз, деб маслаҳат берди. Малик қурия халқи бу ишни бажаришга қодир эканлигини та'кидлаб, бундай деди: Америка империалистлари интервенцияга нечоғлик тез хотима берсалар, Қурия масаласини тинч йўл блан ҳал этиш учун керакли йўл шу қадар тез топилади.

Шундан кейин Норвегия вакили Сунде гапирди. У совет резолюциясини ёқлаб овоз бермажагини айтди, чунки, унинг фикрича, совет делегацияси америка ҳаво кучлари томонидан халқаро ҳуқуқнинг бузилганлигини кўрсатадиган етарли далилларни келтирмаган эмиш.

Малик америка ҳаво кучлари томонидан Қуриядаги тинч аҳолининг доим ваҳшийларча қирғин қилинаётганлигини ва шаҳарларнинг вайрон этилаётганлигини исбот этадиган жуда кўп далиллар келтирганига қарамай, Хавфсизлик Совети, Америка Қўшма Штатларининг фармойишига мувофиқ, Совет Иттифоқининг резолюциясини рад этди. Совет Иттифоқининг резолюцияси Америка Қўшма Штатларининг ваҳшиёна ҳаракатларини тўхтатишни талаб этар эди. Совет Иттифоқи делегацияси бомбардимонларни тўхтатишга чақирган бу резолюцияни ёқлаб овоз берди. Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция вакиллари, гоминданчи, Эквадор, Куба, Норвегия, Ҳиндистон ва Миср вакиллари қарши овоз бердилар. Югославия вакили бетараф қолди.

Резолюция овозга қўйилганидан кейин Малик, совет делегацияси Хавфсизлик Советидаги кўпчилик совет резолюциясини рад этиб, қонунга хилоф ва адолатсиз ҳаракат қилди деб ҳисоблайди, деди. Малик яна қуйидагиларни айтди: совет делегацияси ана шу қонунга хилоф ва адолатсиз қарорнинг оқибатлари учун жавобгарлик совет резолюциясига қарши овоз берганларнинг зиммасига юкланажагини айтиб ўтишни истайди.

Шундан кейин кун тартиби юзасидан гапириш учун Америка Қўшма Штатлари вакили Гроссга сўз берилади.

Гросс, Хавфсизлик Совети «Тайван (Формоза) оролига қуролли куч блан бостириб кирилганлиги тўғрисидаги шикоят» ҳақидаги совет резолюция лойиҳасини қараб чиқишдан аввал Американинг «Ҳаво кучлари томонидан Хитой территориясини бомбардимон қилиниши ҳақидаги шикоят» масаласи юзасидан тақдим этган резолюция лойиҳасини кўриб чиқсин, деб таклиф қилди. Гросс Хавфсизлик Советини Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини «олдин кўрилиши лозим бўлган» масала сифатида қараб чиқишга чақирди. Гросс америка резолюцияси лойиҳасини ўқиб берди.

Гросснинг айтишича, Америка Қўшма Штатларининг ҳаво кучлари Қурия чегараларидан ташқарига учмаслик тўғрисида қат'ий кўрсатма олган эмишлар. Бундан ташқари, Остин Америка Қўшма Штатлари америка авиацияси томонидан Хитой территориясига етказилган ҳарқандай зарарни тўлашга, шунингдек бунинг учун жавобгар бўлган учувчиларни жазолашга тайёрдир, деб айтган эди. Гросс шунга асосланиб, Хавфсизлик Совети воқиа юз берган жойда ўтказиладиган текшириш натижалари тўғрисида хабар олганига қадар бу масала юзасидан музокаралар тўхтатилсин, деб таклиф этди.

Гросс сўзининг охирида Хитой территориясига қилинган ҳужумлар тўғрисидаги хабарларни текшириб аниқлаш учун Ҳиндистон ва Швеция вакилларидан иборат комиссия тайинлаш тўғрисидаги америка резолюция лойиҳасини ма'қуллашга чақирди.

Гросс масаланинг моҳиятиними ёки тартибот қоидаларидаги модданими муҳокама қилаётганлиги равшан эмас, — деди Малик.

Жебб ҳозирги вақтда муҳокамани рўзномадаги тартибни ўзгартириш керакми деган масала блан чеклаш ма'қулроқ бўлур эди деган фикрга қўшилди. У бунга ҳечким э'тироз билдирмаса, Хитой территориясининг бомбардимон қилиниши тўғрисидаги шикоятга, Америка Қўшма Штатлари вакили илтимос қилганидек, ўтажагини билдирди.

Малик Хитой халқ ҳукуматининг талабларига мувофиқ ҳар икки масала кун тартибига киргизилганлигини айтди. Малик яна бундай деди: Хавфсизлик Совети халқаро низо'лар ёки жанжалларни қараб чиққан вақтда одатда шикоят топширган томонларни Хавфсизлик Советига чақириш тўғрисида қарор чиқарар эди ва бу блан масаланинг келгусида қандай ҳал этилишини ёки шикоят кўрилиши лозим бўлган методни олдиндан белгилаб қўймас эди.

Жебб Маликнинг сўзини бўлиб, Малик Хитой халқ республикасининг вакилини чақириш тўғрисида гап очиб, масаланинг моҳиятига ўтди, деди.

Малик ўз мулоҳазалари тартибот қоидаларигагина тааллуқли эканлигини билдириб э'тироз қилди ва қайси резолюциянинг биринчи навбатда кўрилиши ҳақида қарор чиқаришдан аввал Хитой халқ ҳукуматининг вакилини чақириш ҳақида қарор чиқариш керак деб талаб этди. Малик Хавфсизлик Совети агар хитой халқи вакилининг иштирокисиз бу тўғрида қарор қабул қиладиган бўлса, қайси масалани хитой халқи нуқтаий назаридан олдин муҳокама қилиш муҳим эканлигини ҳал этишда қийналиб қолади деб та'кидлади.

Жебб, Пекин ҳукумати вакилининг Хавфсизлик Советига чақириш масаласининг Хавфсизлик Совети олдида турган масалага, я'ни кун тартибини ўзгартириш керакми ва Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини олдин қараб чиқиш керакми деган масалага алоқаси йўқ, деди. Жебб бу масалани овозга қўйишни таклиф этди.

Малик луқма ташлаб, Хавфсизлик Совети Америка Қўшма Штатлари истаган тартибга эмас, балки одатда қабул қилинган тартибга амал қилиши лозим, деди. Малик айтдики, Хавфсизлик Совети даставвал Хитой вакилини чақирмай туриб, қайси резолюцияни биринчи навбатда қараб чиқиш тўғрисидаги масалани ҳал этса, бема'нилик бўлур эди. Хавфсизлик Советига шикоят топширган ҳукуматнинг вакилларини мажлисда иштирок қилдирмасликка Хавфсизлик Советининг ҳаққи йўқ. Хавфсизлик Совети олдида турган ҳар икки масала Хитойга тааллуқли бўлганлиги учун Хавфсизлик Совети Хитой вакилларини чақириши керак.

Малик эсга тушириб айтдики, Совет Иттифоқи 29 августда Хитой вакилларини чақиришни таклиф этган эди. Аммо Америка Қўшма Штатлари ва унга эргашиб бораётган мамлакатларнинг вакиллари совет таклифининг ма'қулланишига тўсқинлик қилдилар.

Малик уқдириб ўтдики, Гросс Америка Қўшма Штатларининг Хитой территориясининг бомбардимон қилинганлиги тўғрисидаги резолюциясини муҳокама қилиш вақтида Хитой вакилларини қатнаштиришни истамаганлигини очиқ билдирди. Малик, Америка Қўшма Штатлари амалга ошираётган йўлнинг моҳияти ҳам худди шундан иборат, бу йўл Хитойга тааллуқли масалаларни муҳокама қилиш вақтида Хитой вакилларининг қатнашувига халақит беришдан иборат, деди. Малик айтдики, Америка Қўшма Штатларининг вакили ҳақиқий нияти нимадан иборат эканлигини Хавфсизлик Советининг пайқаб олишига имкон берди. Америка Қўшма Штатлари вакилининг бу нияти — Хитой территориясининг бомбардимон қилинганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилишда хитой халқи вакилини қатнаштирмасликдир. Аммо Хавфсизлик Совети Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг истакларига эмас, балки тартибот қоидаларига ва Уставга амал қилиши лозим. Америка Қўшма Штатларининг истакларинигина қувватлайдиган делегациялар ўз билганларини қилаоладилар. Аммо совет делегацияси бундай усул масалани ҳал этиш йўли эмаслигини кўрсатиб, Хитой халқ ҳукуматининг вакили чақирилса, Хитой ҳукумати камситилган бўлмайди ва бу чора Уставга мувофиқ бўлади деб ҳисоблайди.

Малик яна бундай деди: Совет Иттифоқининг Тайван тўғрисидаги резолюцияси Америка Қўшма Штатлари резолюциясидан олдин топширилган эди ва шу сабабдан бу резолюция биринчи навбатда муҳокама қилиниши лозим.

Гоминданчи Цзян Тин-фу сўзлаганидан кейин, Жебб Хавфсизлик Совети даставвал Америка Қўшма Штатларининг резолюциясиними ёки Совет Иттифоқининг резолюциясиними муҳокама қилиш керакми деган масалани ҳал этмасдан туриб, Хитой вакилларини чақириш масаласи ҳал этилмаслиги лозим деган қарорга келди.

Малик Жеббнинг қарорини қонунга хилоф деб атаб ва бу қарор Хавфсизлик Советининг тартибот қоидаларини бузади деб унга қарши чиқди.

Жебб ўз қарорини овозга қўйди. Совет Иттифоқи ва Югославия делегациялари Жеббнинг қарорига қарши овоз бердилар.

Америка иттифоқининг механистик овоз бериши натижасида бу қарор ўз кучида қолганидан кейин, Жебб совет делегациясининг Тайван тўғрисидаги резолюциясини муҳокама қилишдан илгари Америка Қўшма Штатларининг Хитой территориясининг бомбардимон қилиниши тўғрисидаги америка резолюцияси биринчи навбатда муҳокама қилинсин деган таклифини овозга қўйишни таклиф этди.

Бу сафар ҳам Америка иттифоқидаги кўпчиликнинг «овоз бериш усули» яна амалга оширилди. Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Норвегия, Эквадор, Куба, Югославия вакиллари ва гоминданчи биринчи навбатда америка резолюциясини муҳокама қилишни ёқлаб овоз бердилар. Совет Иттифоқи делегацияси қарши овоз берди. Ҳиндистон ва Миср вакиллари бетараф қолдилар.

Малик, Хавфсизлик Совети масаланинг моҳиятини муҳокама қилишдан аввал 5 сентябрьда тақдим этилган совет резолюциясини овозга қўйсин, деб талаб қилди. Совет резолюциясида бундай дейилади: «Ҳаво кучлари томонидан Хитой территориясининг бомбардимон қилинганлиги тўғрисидаги шикоят масаласини муҳокама қилиш муносабати блан Хавфсизлик Совети Хитой халқ республикасининг вакилини Хавфсизлик Советининг мажлисига чақиришга қарор қилади».

Гросс Хавфсизлик Совети бундай тартибот қоидасига қўшилса, унга қарши чиқмаслигини билдирди. Бу масала бирқанча вақт муҳокама қилинганидан кейин Жебб Совет Иттифоқининг Хитой халқ республикаси вакилини чақириш тўғрисидаги таклифини биринчи навбатда қараб чиқиш масаласини овозга қўйишни таклиф этди. Совет Иттифоқи, Англия, Франция, Норвегия, Ҳиндистон, Миср ва Югославия бу таклифни ёқлаб овоз бердилар; Куба, Эквадор ва гоминданчи қарши овоз бердилар; Америка Қўшма Штатлари бетараф қолди.

Шундан кейин Жебб мажлисни ёпишни таклиф этди. Хавфсизлик Советининг Бош Ассамблеяга топширадиган йиллик докладини муҳокама қилиш учун 8 сентябрь жума куни ғайри расмий мажлис ўтказиш тўғрисида қарор чиқарилди. Очиқ мажлис 11 сентябрь, душанба куни бўлади.

Қурияда америка интервентларининг талафотлари тўғрисида Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг ахбороти

ПХЕНЬЯН, 7 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги икки ой, я'ни июль ва август ойларида Қурияда америка интервентлари армиясининг кўрган талафотлари тўғрисидаги ахборотни э'лон қилди.

Ахборотда бундай дейилади: Қурия халқ-демократик республикасининг Халқ армияси ўз ватанининг мустақиллиги, озодлиги ва ша'н-шарафи учун америкали агрессорларга қарши қаҳрамонона кураш олиб бориб, Американинг агрессив армиясига катта талафот етказди. Американинг қуруқликдаги қўшинлари 1950 йилнинг июль ва август ойларида қуйидаги талафотларни кўрдилар:

1. 1950 йил 5 июльда Сувон (Суйген) районидаги жангларда 24-нчи америка пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 20 киши ўлдирилди ва 18 киши асир олинди.

2. 1950 йил 6 июльда Пхентхэк (Хейтаку) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 400 киши ўлдирилди ва 60 киши асир олинди.

3. 1950 йил 6 июльда Осан қишлоғи районида 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 28 киши ўлдирилди ва 20 киши асир олинди.

4. 1950 йил 6 июльда Аньсон (Андэйо) районида Қурия Халқ армиясининг қисмлари 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 629 кишини ўлдирдилар ва 100 кишини асир олдилар.

5. 8 июльда Чхоньань (Тен'ан) районида 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 120 киши ўлдирилди ва 15 киши асир олинди.

6. 14 июльда Кончжу (Косю) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 19-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 185 киши ўлдирилди.

7. 17 июльда Чочхиуон (Цйоциин) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 600 киши ўлдирилди ва 200 киши асир олинди.

8. 17 июльда Тэпхенни (Тахейри) районидаги жангларда Халқ армиясининг қисмлари 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 19-нчи ва 34-нчи пиёда аскар полкларидаги америка солдат ва офицерларидан 1.768 кишини ўлдирдилар ва 66 кишини асир олдилар.

9. 18 июльда Чхончжу (Сейсю) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 34-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 1.318 киши ўлдирилди ва 13 киши асир олинди.

10. 20 июльдан 24 июльгача Тэчжон (Тайден) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 1.444 киши ўлдирилди ва 134 киши асир олинди.

11. 21 июльдан 22 июльгача Чхончжу (Сейсю) ва Поинь (Хоон) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 34-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 540 киши ўлдирилди ва 41 киши асир олинди.

12. 29 июльда Йондон (Эйдо) районидаги жангларда Халқ армиясининг қисмлари мотомеханикалаштирилган 1-нчи америка дивизиясидаги америка солдат ва офицерлардан 450 кишини ўлдирдилар ва 24 кишини асир олдилар.

13. 29 июльда Хванган (Кокан) районидаги жангларда механикалаштирилган 1-нчи дивизия ва 25-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 1.219 киши ўлдирилди.

14. 29 июльда Кочхан (Кйосйо) районидаги жангларда 25-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 80 киши ўлдирилди ва 7 киши асир олинди.

15. 31 июльда Гачен қишлоғи районидаги жангларда 25-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 27-нчи пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 840 киши ўлдирилди ва 8 киши асир олинди.

16. 27 июльда Хадон (Като) районидаги жангларда 1-нчи америка денгиз пиёда аскарлар дивизиясининг 29-нчи алоҳида пиёда аскарлар полкидаги америка солдат ва офицерларидан 500 киши ўлдирилди ва 100 киши асир олинди.

17. 7 августда Кимчхонь (Кинсен) районидаги жангларда 1-нчи мотомеханикалаштирилган дивизия ва 25-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 1.052 киши ўлдирилди ва 20 киши асир олинди.

18. 15 августда Егвань (Икан) районидаги жангларда 1-нчи мотомеханикалаштирилган дивизиядаги америка солдат ва офицерларидан 520 киши ўлдирилди ва 80 киши асир олинди.

19. 12 августда Есан (Рейзан) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 21-нчи ва 34-нчи пиёда аскар полкларидаги америка солдат ва офицерларидан 45 киши ўлдирилди ва 14 киши асир олинди.

20. Халқ армиясининг қисмлари 1 августдан 12 августгача 25-нчи пиёда аскарлар дивизиясининг 35-нчи пиёда аскарлар полкидаги ва 1-нчи денгиз пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 2.808 кишини ўлдирдилар ва 770 кишини асир олдилар.

21. Халқ армиясининг қисмлари 20 августда Суан Сан районидаги жангларда 1-нчи мотомеханикалаштирилган дивизиядаги америка солдат ва офицерларидан 150 кишини ўлдирдилар ва 6 кишини асир олдилар.

22. 21 августда Окчондон (Гйокусендо) районидаги жангларда 24-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 200 киши ўлдирилди.

23. Халқ армиясининг қисмлари 1 сентябрьда Чхан'ен (Сионей) районидаги жангларда яқинда Америкадан келтирилган 2-нчи пиёда аскарлар дивизиясидаги америка солдат ва офицерларидан 260 кишини ўлдирдилар ва 40 кишини асир олдилар.

Шундай қилиб, Қурия Халқ армияси икки ой ичида шиддатли ҳужум жанглари олиб бориб, америка солдат ва офицерларидан 15.176 кишини қириб ташлади ва 1.736 кишини асир олди. Бундан ташқари, шу вақт ичида америка солдат ва офицерларидан 45.000 киши ярадор қилинди.

Қуриядаги воқиалар

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 7 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 7 сентябрь эрта блан қуйидагиларни билдирди:

Халқ армиясининг Пхохан (Хокодо) жанубида ҳаракат қилаётган қисмлари қаттиқ қаршилик кўрсатган душманга катта зарба бериб, жануб томонга илгари силжиб бормоқдалар. Халқ армиясининг қисмлари бу жангда душманнинг аскарлари ва техникасига талафот етказдилар. Душманнинг 600 дан ортиқ солдат ва офицери қириб ташланди ва ярадор қилинди, 127 киши асир олинди. Икки танк, оғир ва енгил пулемётлар, шунингдек кўп миқдорда бошқа ярог-аслаҳа ва ўқ-дорилар ўлжа олинди.

Халқ армиясининг Ийхин (Гико)ни озод қилган қисмлари жануб томонга ҳужумни давом эттириб, лисинманчи қўшинлар 8-нчи дивизиясининг мудофаасига ёриб кирдилар. Лисинманчи қўшинлар қарши атака қилишга уриниб кўрдилар.

Америка авиацияси Қуриядаги тинч шаҳарларни ва аҳоли яшайдиган районларни ваҳшиёна бомбардимон қилишни давом эттирмоқда. Американинг бомбардимончи аэропланлари 5 ва 6 сентябрьда Пхеньяннинг одамлар яшайдиган даҳаларини ваҳшиёна бомбардимон қилдилар. Граждан аҳоли ўртасида ўлган ва ярадорлар кўп.

ПХЕНЬЯН, 7 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг бутун кечқурун э'лон қилинган ахборотида бундай дейилади: Халқ армиясининг қисмлари душманнинг қаттиқ қаршилигини енгиб, бутун фронтда ҳужумни давом эттирдилар.

Нактонган (Ракуто-Ко) дар'ёсининг шарқий қирғоғида америка қўшинлари ва лисинманчи қўшинлар кўп талафот кўриб, ўзларининг асосий кучларини шошилинч суратда орқа томонга олиб кетмоқдалар. Америка қўшинлари ва лисинманчи қўшинлар ана шу чекинишни пана қилиб туришга уриниб, фронтнинг шу участкасида шиддатли арьергард жанглари олиб бормоқдалар.

Халқ армиясининг Нактонган (Ракуто-Ко) дар'ёсининг шарқий қирғоғида ҳаракат қилаётган қисмлари душманнинг танклар ёрдами блан қилаётган қарши атакаларини қайтариб, ҳужумни давом эттирмоқдалар. Халқ армиясининг қисмлари бу жангларда душманнинг 1.300 дан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар ҳамда 6 танк, 12 автомашина ва бошқа кўп ярог-аслаҳаларни ўлжа олдилар.

Шарқий қирғоқда Халқ армиясининг қисмлари жануб томонга силжиб боришни давом эттирмоқдалар. Халқ армиясининг қисмлари бу томондаги жангларда американинг 400 дан ортиқ ва лисинманчиларнинг 700 дан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар. 600 дан ортиқ киши асир олинди. Бу асирлар орасида америкалилар кўп. 105 миллиметрли тўққиз тўп, 15 автомашина ва бошқа кўп қуроллар қўлга туширилди.

Душманнинг чекинаётган қўшинлари ўзларини қувиб бораётган Халқ армиясининг қисмларидан қочишга уриниб, зўрлик блан сафарбар қилинган тинч аҳолини отиш блан қўрқитиб, чекинаётган қисмларни пана қилиб туришга мажбур этмоқдалар.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари
Б. РАҲМОНОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги мавсумнинг ёпилиши олдидан — 9 сентябрьда **Ипак қиз.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — **Татар давлат академик театрнинг спектакльлари** — 10 сентябрьда **Хожи афанди уйланади.** 3 пардали комедия. Кеч соат 9 да бошланади. Касса соат 12 дан очилади.

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги бадиий чехословак фильми **Икки ўт.**

«ВАТАН» — **Икки ўт.**

«НАВОИЙ» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Ёш гвардия** (1-нчи серия).

«9-НЧИ МАЙ» — **Георгий Саакадзе** (1-нчи серия).

«ИСКРА» (қишки) — 1-нчи ва 3-нчи залда **Қирувчилар**, 2-нчи залда **Черевички.**

«ИСКРА» (ёзги) — **Лўлилар барони.** Сеанслар кеч соат 8 ярим ва 10 яримда бошланади.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз **Икки ўт**, кечқурун **Момақалдироқ.**

«ХЕВА» — **Икки ўт.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Степан Разин.**

«УДАРНИК» — **Икки ўт.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат — 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р 06373. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр, №1157.